

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 2-3 czerwca 2013 r. na kierunku „pedagogika” prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego stopnia w Instytucie Pedagogiczno-Językowym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu o profilu praktycznym i ogólnoakademickim

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący:

prof. dr hab. Amadeusz Krause – członek PKA,

członkowie:

dr hab. Sławomir Przybyliński – ekspert PKA,

dr hab. Beata Jachimczak – ekspert PKA,

Artur Gawryszewski – ekspert formalno – prawny,

Agnieszka Marchlewska – przedstawiciel PSRP.

Krótką informacją o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na kierunku „pedagogika” prowadzonym w Instytucie Pedagogiczno-Językowym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu na poziomie studiów pierwszego stopnia.

Wizytacja została przeprowadzona z inicjatywy PKA.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny oraz przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni oraz Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1.Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę*

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu została utworzona na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 czerwca 1998 r. Decyzją Nr DSW-2-BR-4002-137/05 Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 maja 2005 r. przyporządkowano specjalność „edukacja wczesnoszkolna” pod nową nazwą „kształcenia zintegrowane i wychowanie przedszkolne do kierunku „pedagogika”. Studia na kierunku *Pedagogika* zarówno o profilu ogólnoakademickim, jak i praktycznym są studiami pierwszego stopnia, których celem jest wykształcenie absolwenta posiadającego podstawową wiedzę i umiejętności w zakresie pracy dydaktyczno-wychowawczej z dziećmi w wieku przedszkolnym i młodszoszkolnym oraz opiekuńczo-wychowawczej z osobami w różnym wieku.

1).Ocena powiązania założonej koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku z misją Uczelni oraz ze strategią jednostki.

Ocena stopnia różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia oraz możliwości jej elastycznego kształtowania.

Misją Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu jest podejmowanie działań w mieście Elblągu i regionie, polegających na wspomaganiu rozwoju społecznego, technologicznego i kulturalnego poprzez kształcenie młodzieży na wysokim poziomie, w specjalnościach umożliwiających absolwentom Uczelni zdobycie pracy bądź założenie własnej firmy oraz umożliwienie doskonalenia swych kompetencji zawodowych tym wszystkim, którzy są zainteresowani możliwością kształcenia ustawicznego.

Kierunek studiów *Pedagogika* realizuje tę misję poprzez:

- profesjonalne kształcenie studentów – przyszłych nauczycieli i wychowawców, pedagogów (zapewnienie wykwalifikowanej kadry);
- planowe działania dydaktyczne (zgodne z programem, uwzględniające zarówno przygotowanie merytoryczne studentów do nauczania przedmiotu, jak i pedagogiczne – do pracy z klasą, pełniąc funkcje wychowawcze i opiekuńcze, a także przygotowanie do pracy opiekuńczo-wychowawczej i udzielania pomocy rodzinie);
- umożliwienie studentom odbywania praktyk w szkołach i nabywania umiejętności dydaktyczno-wychowawczych (zgodnie ze standardami kształcenia nauczycieli) oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- podejmowanie działań na rzecz środowiska lokalnego poprzez udział studentów w różnorodnych propozycjach kulturalno-społecznych miasta i okolic oraz zachęcanie do inicjowania i animowania życia społeczno-kulturalnego;
- organizowanie studiów podyplomowych.

Dla wypełnienia tak rozumianej misji opracowano plan strategiczny na lata 2007-2015-2020. Koncepcja kształcenia na studiach pierwszego stopnia na kierunku *Pedagogika* wiąże się z misją Uczelni i jej strategią kształcenia młodych, wykwalifikowanych kadr, zdolnych zasilić lokalny rynek pracy.

Specjalność *edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne* w Instytucie Pedagogiczno-Językowym była prowadzona od 1998r. Kierunek *Pedagogika* utworzono w 2005r. (decyzja MENiS z dnia 08.06.2005). Do r. ak. 2013r. kształcono na tym kierunku tylko w specjalności nauczycielskiej – *kształcenie zintegrowane i wychowanie przedszkolne* (zmiana nazwy na: *edukacja wczesnoszkolna – od roku ak. 2011/2012*), ponieważ istniało w regionie duże zapotrzebowanie na nauczycieli kształcenia zintegrowanego. Prowadzona była dwuprzedmiotowość w kształceniu nauczycieli, obok głównej specjalności: *kształcenie zintegrowane*, najpierw wprowadzono *wychowanie przedszkolne*, potem *terapię pedagogiczną* (uch. Senatu PWSZ nr 24/2007), a następnie *logopedię* (od roku ak. 2009/2010). W 2010r. zaprzestano kształcenia w drugiej specjalności - *wychowanie przedszkolne* w związku ze zmianą przepisów MEN (rozszerzenie kwalifikacji absolwentów edukacji wczesnoszkolnej o możliwość pracy w przedszkolu). W roku 2012, po rozpoznaniu potrzeb regionu i w efekcie poszukiwania możliwych miejsc pracy dla przyszłych absolwentów *Pedagogiki*, podjęto decyzję o opracowaniu i wdrożeniu programów kształcenia w zakresie dwóch nowych specjalności. Pierwszą była *pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z pomocą rodzinie* (uch. Senatu PWSZ nr 4/2013 z dn. 30.01.2013, natomiast drugą *edukacja wczesnoszkolna z oligofrenopedagogiką (edukacją i rehabilitacją osób z niepełnosprawnością intelektualną* – uch. Senatu PWSZ nr 5/2013 z dn. 30.01.2013. Obie specjalności zostały uruchomione w roku ak. 2013/14.

Pomimo zastrzeżeń wynikających z wprowadzenia specjalności edukacja wczesnoszkolna z oligofrenopedagogiką (uzasadnienie w kryterium 2 i 3) ofertę kształcenia jednostki na kierunku pedagogika należy ocenić jako zróżnicowaną i adekwatną do misji i strategii Uczelni. Odpowiada ona zarówno jej planom rozwojowym jak zapotrzebowaniu regionu.

2). *Ocena udziału zewnętrznych i wewnętrznych interesariuszy w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, poziomie i profilu studiów, w tym określenia celów i efektów kształcenia, oraz w procesie jej dostosowywania do zmieniających się potrzeb wewnętrznych i uwarunkowań wewnętrznych.*

Kierunek *Pedagogika* na PWSZ w Elblągu jest prowadzony od 1998r. Uczelnia deklaruje, że efekty kształcenia dla kierunku i program kształcenia były przedmiotem wielu dyskusji z władzami oświatowymi, dyrektorami, nauczycielami oraz specjalistami ze świata nauki i podlegał ciągłemu doskonaleniu.

Konstruując efekty i program kształcenia dla kierunku *Pedagogika*, kierowano się oczekiwaniami lokalnego i krajowego rynku pracy. Modelowanie oferty kształcenia poprzedziły konsultacje z przedstawicielami Urzędu Miejskiego – Wiceprezydentem Miasta Elbląga, Departamentu Edukacji UM w Elblągu, dyrektorami i nauczycielami elbląskich szkół, również specjalnych, przedstawicielami Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, dyrekcją i kierownikami wydziałów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu oraz przewodniczącą Polskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Osób Upośledzonych Umysłowo w Elblągu.

PWSZ w Elblągu zawarła także umowy o współpracy z Uniwersytetem Gdańskim i Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. Część pracowników tych jednostek stanowi jednocześnie kadrę naukowo-dydaktyczną PWSZ i uczestniczy w opracowywaniu zmian merytorycznych w planach i programach studiów.

Do weryfikacji naszych programów kształcenia oraz wprowadzenia zmian wynikających z założeń i zaleceń Krajowych Ram Kwalifikacji zaproszono przedstawicieli edukacji, instytucji, w szczególności w ramach realizacji praktyk zawodowych. Na pisemną propozycję współpracy w zakresie opracowania efektów kształcenia i programu kształcenia odpowiedziały:

- Departament Edukacji Urzędu Miejskiego w Elblągu,
- Warmińsko-Mazurski Oddział Doskonalenia Nauczycieli,
- Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne nr 1 i 2 w Elblągu,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elblągu,
- Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze nr 1 i 2 w Elblągu
- Polskiego Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Upośledzonych Umysłowo w Elblągu.

W wyniku tych rozmów nakreślono obszary, które wymagały szczególnej interwencji i wzbogacenia programu kształcenia o nowe aspekty wiedzy i umiejętności.

Programy kształcenia były opiniowane przez środowisko studenckie, którego przedstawicielem jest Rada Studentów oraz przez pracowników Uczelni w trakcie zebrań i konsultacji programowych. W zespole ds. opracowania programu kształcenia dla kierunku, powołanym przez Rektora Uczelni, aktywnie pracowali studenci III roku.

Uczelnia w trakcie wizytacji przedstawiła liczne dokumenty, które potwierdziły współpracę z interesariuszami w ramach tworzenia i doskonalenia koncepcji kształcenia.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego³ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Koncepcja kształcenia dla kierunku pedagogika bardzo silnie wpisuje się w misję Jednostki i strategię Uczelni.

2) Zarówno interesariusze zewnętrzni jak i wewnętrzni aktywnie brali udział w opracowaniu i doskonaleniu oferty kształcenia dla kierunku pedagogika i jego poszczególnych specjalności.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Elbląska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa (Instytut Pedagogiczno-Językowy) na ocenianym kierunku Pedagogika, na stopniu I zgodnie z treścią istniejących dokumentów realizuje proces kształcenia wpisujący się w Krajowe Ramy Kwalifikacji. Uczelnia dysponuje dokumentami, które wskazują na podjęcie zadań związanych z definiowaniem efektów kształcenia, celów oraz treści zgodnie z wymaganiami KRK. Przyjęte efekty kształcenia zgodne są również z przyjętą misją Uczelni i koncepcją kształcenia na kierunku pedagogika. Warto zauważyć, iż Uczelnia od roku ak. 2012/2013 przyjęła efekty kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego (Uchwała Nr 13/2012 Senatu PWSZ w Elblągu z dnia 26 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów w Instytucie Pedagogiczno-Językowym) – efekty wzorcowe zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 listopada 2011 r. w sprawie wzorcowych efektów kształcenia (Dz.U. 2011 nr 253 poz. 1521), a od 2013/2014 efekty kształcenia dla profilu praktycznego (Uchwała Nr 26/2013 Senatu PWSZ w Elblągu z dnia 26 września 2013 r. w sprawie określenia zmienionych efektów kształcenia dla kierunków studiów o profilu praktycznym w Instytucie Pedagogiczno-Językowym).

Uczelnia niniejszymi Uchwałami lokuje kierunek pedagogika w obszarze nauk humanistycznych i społecznych. Efekty kształcenia – profil praktyczny - w obrębie deskryptora „wiedzy” przyjęto 19 efektów kształcenia, w obrębie „umiejętności” 18 efektów, a w kategorii „kompetencje społeczne” 8 efektów kształcenia. Wszystkie niniejsze efekty mają odniesienie do społecznych i humanistycznych efektów obszarowych (przykładowe K_W01 – „Posiada podstawową wiedzę w zakresie nauk humanistycznych i społecznych, zna ich miejsce w systemie nauk oraz relacje do innych nauk. Zna elementarną terminologię stosowaną w naukach humanistyczno- społecznych (w pedagogice), rozumie ją oraz stosuje w obrębie pedagogiki i pokrewnych dyscyplin.”; K_U01 – „Potrafi dostrzegać i prawidłowo interpretować zjawiska społeczne rozmaitej natury w powiązaniu z wybranym obszarem działalności pedagogicznej”; K_K01 - „Jest świadomy poziomu swojej wiedzy i umiejętności oraz rozumie potrzebę ciągłego doksztalcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia”). Należy zwrócić uwagę, że opracowano również tabele odniesień efektów obszarowych do kierunkowych (tzw. tabela odwrócona), osobno dla efektów obszarowych z nauk społecznych oraz dla efektów obszarowych z nauk humanistycznych.

Natomiast sporządzone matryce efektów kształcenia przyporządkowują efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych wszystkim przedmiotom kształcenia ogólnego/podstawowego i kierunkowego oraz ujęto blok przedmiotów specjalnościowych.

Obecnie na kierunku pedagogika 1 stopnia realizowane są następujące specjalności: rok 1 - spec. edukacja wczesnoszkolna; edukacja wczesnoszkolna z oligofrenopedagogiką;

pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z pomocą rodzinie; rok 2 – edukacja wczesnoszkolna; rok 3 – edukacja wczesnoszkolna. Warto także zauważyć, że podczas realizacji specjalności edukacja wczesnoszkolna studenci od roku 2 rozpoczynają realizację kolejnej specjalności poszerzającej ich umiejętności. Posiadają wybór między dwiema: logopedia oraz terapia pedagogiczna.

Niezwykle ważnym przy kształceniu na profilu praktycznym, opracowywania koncepcji w formule Krajowych Ram Kwalifikacji jest ścisła współpraca i konsultacje w pracodawcami i tym samym uwzględnienie wymagań rynku pracy i organizacji zawodowych umożliwiających nabycie uprawnień do wykonywania zawodu, co w elbląskiej PWSZ jest widoczne. Jak ustalono podczas wizytacji, potencjalni pracodawcy biorą aktywny (formalny, a często nieformalny) udział w procesie budowania koncepcji kształcenia, ale też modyfikacji programów studiów, konsultowania efektów kształcenia. Uczelnia część spotkań ma w formie udokumentowanej (stosowne protokoły, umowy o współpracy), a część dokonuje się niejako kularowo podczas niesformalizowanych spotkań i dyskusji. Profilowanie oferty kształcenia poprzedziły konsultacje z przedstawicielami Urzędu Miejskiego – Wiceprezydentem Miasta Elbląga, Departamentu Edukacji UM w Elblągu, dyrektorami i nauczycielami elbląskich szkół, również specjalnych, przedstawicielami Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, dyrekcją i kierownikami wydziałów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu oraz przewodniczącą Polskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Osób Upośledzonych Umysłowo w Elblągu. PWSZ w Elblągu zawarła także umowy o współpracy z Uniwersytetem Gdańskim i Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. Część pracowników tych jednostek stanowi jednocześnie kadrę naukowo-dydaktyczną PWSZ i uczestniczy, jak podaje Uczelnia w opracowywaniu zmian merytorycznych w planach i programach studiów. Podczas wizytacji ustalono, że do weryfikacji programów kształcenia oraz wprowadzenia zmian wynikających z założeń i zaleceń Krajowych Ram Kwalifikacji zaproszono przedstawicieli edukacji, instytucji, z którymi PWSZ w Elblągu współpracuje, w szczególności w ramach realizacji praktyk zawodowych. Na pisemną propozycję współpracy w zakresie opracowania efektów kształcenia i programu kształcenia odpowiedziały: Departament Edukacji Urzędu Miejskiego w Elblągu, Warmińsko-Mazurski Oddział Doskonalenia Nauczycieli, Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne nr 1 i 2 w Elblągu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elblągu, Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze nr 1 i 2 w Elblągu, Polskiego Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Upośledzonych Umysłowo w Elblągu. Uczelnia w ramach współpracy z interesariuszami zewnętrznymi ma podpisanych szereg umów o realizację m.in. praktyk studenckich.

Odnosząc się do spełnienia pozostałych wymagań formalnych, stwierdzić należy, iż Uczelnia i funkcjonujący w jej obrębie Instytut Pedagogiczno-Językowy wypełniła warunek dostosowania programów kształcenia dla specjalności nauczycielskich I stopnia na specjalności edukacja wczesnoszkolna do wymagań zawartych w rozporządzeniu z dn. 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U z 2012 r., poz. 131). Wynika to z analizy dokumentów udostępnionych przez Uczelnię - matryce efektów kształcenia, treści sylabusów opracowanych do poszczególnych przedmiotów. Warto jednak zauważyć, iż w podanym Rozporządzeniu jest mowa o edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej, a w PWSZ jest jedynie edukacja wczesnoszkolna. Aby wyposażyć absolwentów w szerszy zakres kompetencji, warto zastanowić się nad modyfikacją nazwy specjalności na np. edukacja elementarna, pedagogika wczesnej edukacji, czy wczesna edukacja.

Na roku 1 funkcjonuje specjalność edukacja wczesnoszkolna z oligofrenopedagogiką (powołanie Uchwała Senatu PWSZ nr 5/2013 z dn. 30.01.2013) uruchomiona od bieżącego roku akademickiego 2013/2014. Należy tu wskazać, iż Uczelnia nie posiada uprawnień do prowadzenia studiów z zakresu oligofrenopedagogiki. Oligofrenopedagogika jest z obszaru pedagogiki specjalnej i nie do końca wpisuje się we wzorcowe efekty kształcenia dla pedagogiki oraz w efekty dla profilu praktycznego przyjętego przez uczelnię.

Na stronie 3 Raportu Samooceny Uczelni pisze: „*Wzbogacenie programu kształcenia na kierunku Pedagogika o nowe specjalności zwiększa szanse absolwentów na znalezienie atrakcyjnego miejsca pracy (aktualnie zwiększyło się zapotrzebowanie na wykwalifikowaną kadrę do pracy w przedszkolach integracyjnych i szkołach, w klasach integracyjnych na poziomie edukacji wczesnoszkolnej oraz pojawiła się możliwość zatrudnienia absolwentów pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej w charakterze asystentów rodziny), a także daje możliwość założenia własnej działalności (np. przedszkola integracyjnego).*”

Z powyższego może wynikać, iż absolwenci kończący niniejszą specjalność otrzymają nie tylko określoną wiedzę z zakresu pedagogiki specjalnej, ale także nabędą określone kwalifikacje z nią związane. Co jest nieuprawnione w kontekście realizowania efektów kształcenia tylko z pedagogiki. Do tego brak w minimum kadrowym samodzielnego pracownika naukowego z zakresu pedagogiki specjalnej. Nie sposób jednak wiążąco odnieść się do kwalifikacji jakie uzyska absolwent omawianej specjalności, gdyż brak jest suplementu do dyplomu, co należy uznać za uchybienie. Kompletna dokumentacja winna być gotowa przy powołaniu specjalności.

Również sceptycznie należy odnieść się do nauczycielskiej specjalności edukacja wczesnoszkolna (rok 2 i 3), gdzie studentom umożliwia się dodatkowo realizację drugiej specjalności – **logopedii lub terapii pedagogicznej**. Należy jednak wyraźnie zaznaczyć, iż jedynie poszerzają one umiejętności i wiedzę studenta, lecz nie mogą w realizowanej formule nadawać określonych kwalifikacji związanych np. z profesją logopedy. Według zespołu oceniającego PKA obydwie specjalności powinny być realizowane jako moduły kształcenia poszerzające wiedzę, ale nie jako drugie – dodatkowe specjalności. Wynika to z faktu, że m.in. **logopedia czerpie z nauk medycznych, językoznawstwa**, a terapia pedagogiczna także wkracza na obszar pedagogiki specjalnej, a obydwie realizują w PWSZ w Elblągu efekty kształcenia z pedagogiki. Zaskakującym jest fakt, iż w istniejących suplementach do dyplomu tych specjalności brak jest jakiegokolwiek informacji w zakresie kwalifikacji z zakresu logopedii, czy terapii pedagogicznej.

Natomiast w odniesieniu do wcześniejszych programów kształcenia (rozpoczynających od r. ak. 2011/2012), które wciąż obowiązują na III roku kształcenia I stopnia na kierunku pedagogika w PWSZ należy stwierdzić ich zgodność ze standardami kształcenia obowiązującymi przed wejściem w życie Krajowych Ram Kwalifikacji.

Zarówno efekty kształcenia, jak i sylabusy przedmiotowe są dostępne, co potwierdzili na spotkaniach pracownicy Uczelni, w mniejszym stopniu studenci, w formie papierowej w dziekanacie, jak i zamieszczone są (efekty kształcenia) na stronie internetowej Uczelni, a sylabusy w systemie USOS.

- 2) efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne

Elbląska PWSZ – Instytut Pedagogiczno-Językowy na ocenianym kierunku Pedagogika, na stopniu I sporządziła efekty kształcenia do profilu ogólnoakademickiego (od r. ak. 2012/2013) oraz dla profilu praktycznego (od r. ak. 2013/2014) w zakresie deskryptorów: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Efekty te są przygotowane w sposób zrozumiały i spójny w kontekście efektów obszarowych dla nauk społecznych i nauk humanistycznych, co pozwala rozpatrywać je na poziomie sprawdzalności. Metody weryfikacji efektów znajdują się w sylabusach przedmiotowych.

Pomimo transparentności sylabusów na poziomie prezentowanych treści, prezentacji obciążenia pracą studenta/punkty ECTS, czy kierunkowych efektów kształcenia, to należy wskazać na brak w nich odniesienia do efektów obszarowych. W opinii studentów efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne. Studenci mają świadomość rodzaju i zakresu wiedzy oraz umiejętności jakie uzyskają po zakończeniu

studiów. Treści programów kształcenia znajdują się w sylabusach, które są przedstawiane studentom na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu.

- 3) jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Podczas wizytacji programowej w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Elblągu na kierunku pedagogika poddano oglądowi dokumentację dotyczącą weryfikacji oceny/efektów kształcenia (protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta, dyplomy wraz z suplementami), która jest przechowywana w teczkach studentów (absolwentów), i jest sporządzana zgodnie z obowiązującymi przepisami Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie dokumentacji przebiegu studiów z dnia 14 września 2011 r. (Dz. U. Nr 201, poz. 1188) oraz Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów, warunków wydawania oraz niezbędnych elementów dyplomów ukończenia studiów i świadectw ukończenia studiów podyplomowych oraz wzoru suplementu do dyplomu (Dz. U. Nr 196, poz. 1167).

Jednym z istotnych wymienionych wyżej elementów dokumentacji są suplementy do dyplomu, które poddano analizie. W Uczelni opracowane są suplementy tylko dla specjalności, których są już absolwenci. Dla pozostałych będą opracowane dopiero po zakończeniu cyklu. Należy uznać to za uchybienie, gdyż całość dokumentacji powinna być gotowa już przy powołaniu i uruchomieniu konkretnej specjalności. Natomiast w tych suplementach, które Uczelnia posiada brak jest informacji o ewentualnych uprawnieniach związanych ze studiowaną „dodatkową specjalnością”. Skoro student ma możliwość realizacji drugiej specjalności – logopedia lub terapia pedagogiczna – to warto dokonać o tym jakiegokolwiek wzmianki w pkt. V. Informacje o uprawnieniach posiadacza dyplomu. Nie chodzi o uprawnienia do wykonywania zawodu np. logopedy, bo takich uprawnień rzecz jasna Uczelnia nie nadaje, ale można by podać inne informacje związane ze studiowaną specjalnością. W tym punkcie pojawia się zapis, który również wydaje się mało precyzyjny, gdyż nie uwzględnia się potencjalnych miejsc zatrudnienia. Oto zapis pkt. V.2.: Posiadane kwalifikacje i uprawnienia zawodowe: „kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela zgodnie z rozporządzeniem MNiSW...”. Inne zapisy w suplementcie nie budzą zastrzeżeń i zawierają wszelkie niezbędne i wymagane informacje i dane, włącznie z odniesieniem do odbytych praktyk studenckich (podane są ilość i miejsce).

Sposoby weryfikacji efektów kształcenia (nazwane w sylabusie metody weryfikacji efektów kształcenia) zaprezentowano w opracowanych sylabusach przedmiotowych, określanych w Uczelni kartami przedmiotu. Ta część w zdecydowanej większości analizowanych sylabusów opracowana jest przejrzysto i prawidłowo, co pozwala stwierdzić, że istnieje możliwość weryfikacji założonych przez Prowadzącego zajęcia efektów kształcenia. Do najczęściej stosowanych metod należą: egzaminy pisemne i ustne, kolokwia, prezentacje ustne, portfolio, projekty indywidualne oraz zespołowe, itp. Dla przykładu przedmiot Metodyka muzyki - w którym czytamy następująco: sposób zaliczenia: metody weryfikacji efektów kształcenia: Odpowiedzi ustne na egzaminie i sprawdzian wiedzy z zasad muzyki, Aktywność i realizacja zadań na ćwiczeniach, Praca w zespołach (dyskusja, muzykowanie). Forma i warunki zaliczenia: Egzamin, Poprawność merytoryczna wypowiedzi na egzaminie, Sprawdzian pisemny z zasad muzyki, Obecności, Aktywność i realizacja określonych zadań na zajęciach ćwiczeniowych. W sylabusie podane też są informacje, w jaki sposób weryfikuje się określone założone efekty kształcenia.

W jednostkowych sylabusach przedmiotowych frekwencja lub obecność na zajęciach, to kryterium weryfikacji założonych efektów. Otóż obecność, czy ewentualna nieobecność na

zajęciach nie powinna i nie może jakkolwiek stanowić kryterium osiągnięcia, czy nie osiągnięcia określonych efektów kształcenia.

W omawianym kontekście poproszono podczas wizytacji o dostarczenie tzw. prac etapowych studentów (np. testy, kolokwia, prace pisemne). Analizowane prace są zgodne z założeniami prezentowanymi w sylabusach przedmiotowych.

Oglądowi poddano dostarczone Zespołowi Oceniającemu w znacznej ilości protokoły z przeprowadzonych egzaminów i zaliczeń (przykładowe – Pedagogika zabawy i czasu wolnego z dn. 17.02.2014; Wstęp do filozofii z dn. 17.02.2014; Socjologia z dn. 16.02.2014). Nie budzą one większych zastrzeżeń. Są kompletne i opracowane rzetelnie ze zróżnicowanymi ocenami z poszczególnych przedmiotów, dając perspektywę weryfikacji stopnia realizacji efektów kształcenia.

Kolejnym, a zarazem końcowym weryfikatorem wszystkich efektów kształcenia jest proces dyplomowania. Proces weryfikacji efektów kształcenia przyjętych w Uczelni poprzez proces dyplomowania należy uznać za właściwy. Chociaż po analizie losowo wybranych prac licencjackich do recenzji należy stwierdzić, iż część recenzji przygotowanych jest powierzchownie ze zdawkowymi sformułowaniami, w których nacisk położony jest na bardziej na opis pracy, niż na jej merytoryczną ocenę. Wszak PWSZ w Elblągu nie posiada wystandaryzowanych procedur w tym zakresie, ale wypracowała i przyjęła spójne zasady dyplomowania znajdujące się w funkcjonującym w Uczelni Regulaminie studiów (Załącznik do uchwały Senatu PWSZ w Elblągu Nr 15/2012 z dnia 26 kwietnia 2012 r.) oraz korespondującym z nim Regulaminie dyplomowania (załącznik nr 1 Uchwały Nr 10/2013 Rady Instytutu Pedagogiczno-Językowego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu z dnia 22 marca 2013 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu dyplomowania w Instytucie Pedagogiczno-Językowym). Zarówno z Regulaminie studiów, jak i w Regulaminie dyplomowania znajdujemy zapisy związane bezpośrednio z procesem dyplomowania – Regulamin studiów – rozdział VI. Praca dyplomowa i egzamin dyplomowy §34-39. Natomiast w Regulaminie dyplomowania znajduje się także szereg kwestii dotyczących procesu dyplomowania, tj. m.in.: przygotowanie, wybór oraz zmiana tematu pracy dyplomowej, realizacja pracy dyplomowej, ocena pracy dyplomowej, przygotowanie do egzaminu dyplomowego, egzamin dyplomowy, itd.

Przykładowo „§ 1. 1. Proces dyplomowania, zgodnie z programami kształcenia na kierunkach prowadzonych w Instytucie Pedagogiczno-Językowym, obejmuje:

- a) seminarium dyplomowe,
- b) pracę dyplomową,
- c) przygotowanie do egzaminu dyplomowego,
- d) egzamin dyplomowy.”

Od roku ak. 2011/2012 prace dyplomowe są sprawdzane w systemie antyplagiatowym, zgodnie z regulaminem określonym Zarządzeniem Rektora Nr 08/2012.

W kontekście procesu dyplomowania warto zaznaczyć, iż opracowano trzy sylabusy (semestr 4,5,6) do przedmiotu seminarium i praca dyplomowa. Zawierają one niezbędne elementy, takie jak: efekty kształcenia, treści programowe, nakład pracy studenta, literatura.

Dokonano również analizy skali i przyczyn odsiewu studentów na kierunku pedagogika na studiach stacjonarnych. Największy odsiew studentów odnotowywany jest na I roku studiów (w 2011/2012 – 20 skreślonych na 118 przyjętych; w 2012/2013 – 23/80 i w 2013/2014 – 19/100) - ok. 21%. Wynika on w dużej mierze z ogólnie słabych kompetencji wyjściowych kandydatów, przypadkowości wyboru kierunku studiów, a także z trudności w sprostaniu akademickim wymogom i kryteriom zaliczania przedmiotów. Na kolejnych etapach studiów odsiew wśród studentów kierunku Pedagogika maleje, osiągając pułap ok. 3,5% na II i ok. 3% na III roku.

Tabela 1. Odsiew studentów PWSZ

Rok studiów	2011/2012		2012/2013		2013/2014	
	przyjęci	skreśleni	przyjęci	skreśleni	przyjęci	skreśleni
I	118	20	80	23	100	19
II	104	5	98	1	57	3
III	79	8	99	1	103	0

Uczelnia na kierunku pedagogika prowadzi studia w sposób tradycyjny i nie prowadzi kształcenia w formie e-learningowej.

- 4) jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

PWSZ we Włocławku podejmuje widoczne kroki dotyczące monitorowania karier swoich absolwentów na rynku pracy. Monitorowanie losów/karier absolwentów leży w gestii Akademickiego Biura Karier. Od 2009 roku PWSZ w Elblągu zaczęło prowadzić wstępne badania losów absolwentów. Dotyczyło to rocznika 2008/2009. Od tego czasu systematycznie dokonywana jest analiza zarówno sposobu przeprowadzania badań ankietowych, jego zakresu, a także informacji uzyskanych od respondentów.

W roku akademickim 2011/2012 zmodyfikowano kwestionariusz ankiety, wprowadzając także 3-etapowość badań. Po uzyskaniu zgody na wielokrotne badanie będzie ono realizowane po 12 miesiącach, 3 i 5 latach po wypełnieniu wstępnej ankiety. Należy zauważyć, iż w obszarze sposobów wykorzystania wyników badań ankietowych, corocznie ABK przygotowuje szczegółową analizę informacji uzyskanych w drodze ankietyzacji na poziomie opracowania ogólnego (na poziomie uczelni) oraz przygotowuje sprawozdanie szczegółowe dotyczące wyników odnoszących się do poszczególnych instytutów z uwzględnieniem kierunków i specjalności.

W ten sposób poszczególne jednostki uzyskują dane umożliwiające monitorowanie jakości kształcenia, modyfikację programów, rozwijanie współpracy z pracodawcami. Zakresy informacji analizowanych wynikają z kwestionariusza ankiety. Uczelnia deklaruje, iż w celu monitorowania i prognozowania zmian w zapotrzebowaniu na absolwentów PWSZ prowadzona będzie corocznie analiza porównawcza uzyskanych wyników z uwzględnieniem rezultatów uzyskiwanych w kolejnych badaniach (nie więcej niż 5 lat).

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Analiza prac dyplomowych wykazała pewne nieprawidłowości w procesie dyplomowania. Z 15 ocenionych prac trzy zostały oceniane na ocenę niedostateczną. Dwie z nich zdaniem ZO nie mieszczą się w dyscyplinie pedagogika i nie powinny być przedmiotem obrony na tym kierunku. Trzecia z tych prac nie spełnia wymogów metodologicznych pracy dyplomowej oraz zawiera rażące błędy w korzystaniu z przypisów i materiałów źródłowych. Pomimo, że pozostałą część prac oceniono pozytywnie w pięciu kolejnych przypadkach zauważono zawyżenie oceny przez promotora lub recenzenta. Należy przy tym stwierdzić, że prace ocenione pozytywnie spełniały wymogi prac dyplomowych i były też wśród nich prace ocenione na ocenę bardzo dobry.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴   znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) PWSZ w Elblągu na ocenianym kierunku Pedagogika, na I stopniu kształcenia zgodnie z treścią istniejących dokumentów realizuje proces kształcenia wpisujący się w Krajowe Ramy Kwalifikacji. Uczelnia dysponuje dokumentami, które wskazują na podjęcie zadań związanych z definiowaniem efektów kształcenia, celów oraz treści zgodnie z wymaganiami KRK. Przyjęte efekty kształcenia zgodne są również z przyjętą misją Uczelni i koncepcją kształcenia na kierunku pedagogika.

W kontekście realizowanej specjalności edukacja wczesnoszkolna z oligofrenopedagogiką należy stwierdzić brak jej pełnej zgodności w wzorcowymi efektami kształcenia i brak uprawnień Uczelni do prowadzenia niniejszej specjalności, gdzie drugi człon lokuje się w obrębie pedagogiki specjalnej. Należy podkreślić, iż efekty kształcenia dla kierunku pedagogika i pedagogika specjalna różnią się istotnie, co oznacza, że specjalności oligofrenopedagogika nie można realizować w ramach kierunku pedagogika. W przypadku tej specjalności nieprecyzyjne sformułowania w opisie sylwetki absolwenta sugerują studentom, że nabywają oni dodatkowe kwalifikacje z pedagogiki specjalnej i te kwalifikacje wzmocnią ich pozycję na rynku pracy.

W kontekście realizowanej specjalności edukacja wczesnoszkolna z dodatkową specjalnością logopedia należy zwrócić uwagę, że studenci zostają wprowadzeni w błąd, że uzyskują dodatkowe kwalifikacje z logopedii. Śladu tych kwalifikacji nie znajdziemy w suplementach do dyplomu tych specjalności.

W kontekście budowania koncepcji kształcenia w elbląskiej PWSZ należy zaakcentować fakt widocznej współpracy i nawiązywanie kontaktów na styku Uczelnia – interesariusze zewnętrzni (potencjalni pracodawcy), co stanowi bez wątpienia istotny element przy kształceniu o profilu praktycznym.

2) Efekty kształcenia dla kierunku pedagogika obowiązujące w PWSZ są przygotowane w sposób zrozumiały i spójny w kontekście efektów obszarowych dla nauk społecznych i nauk humanistycznych, co pozwala rozpatrywać je na poziomie sprawdzalności. Pomimo transparentności sylabusów na poziomie prezentowanych treści, prezentacji obciążenia pracą studenta/punkty ECTS, czy efektów kształcenia (kierunkowych, specjalnościowych), to należy wskazać na brak w nich odniesienia do efektów obszarowych.

3) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia zaprezentowano w opracowanych sylabusach przedmiotowych. Ta część w zdecydowanej większości analizowanych sylabusów opracowana jest przejrzysto i prawidłowo, co pozwala stwierdzić, że istnieje możliwość weryfikacji założonych przez Prowadzącego zajęcia efektów kształcenia. Proces weryfikacji efektów kształcenia przyjętych w Uczelni poprzez proces dyplomowania należy uznać za właściwy. Jednak pewne wątpliwości wzbudza poziom prac dyplomowych. Jednostka powinna brać pod uwagę, że prace dyplomowe są elementem weryfikacji nabycia efektów kształcenia i powinny być zgodne ze specjalnością lub przynajmniej studiowanym kierunkiem. W przypadku realizacji efektów przy kształceniu zawodowym (obecnie profilu praktycznym) prace powinny mieć charakter empiryczny związany ściśle z przygotowaniem zawodowym. Realizowanie prac na temat randkowania czy chóru kościelnego na specjalności edukacja wczesnoszkolna nie służy nabywaniu efektów kształcenia z tego zakresu.

4) PWSZ we Włocławku podejmuje widoczne kroki dotyczące monitorowania karier swoich absolwentów na rynku pracy. Czyni się istotne kroki w kierunku monitorowania karier swoich absolwentów na rynku pracy oraz wykorzystania uzyskanych wyników w doskonaleniu jakości procesu kształcenia oraz doskonalenia efektów kształcenia, by dostosować je do otoczenia społeczno-gospodarczego. Procesem monitorowania zajmuje się funkcjonujące na Uczelni Biuro Karier.

3. Program studiów umożliwi osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta

PWSZ w Elblągu realizuje kształcenie na kierunku pedagogika na I stopniu, o profilu ogólnoakademickim (od r. ak. 2012/2013) oraz o profilu praktycznym (od r. ak. 2013/2014). Dla profilu ogólnoakademickiego (obecny rok 2) Uczelni przyjęła wzorcowe efekty kształcenia. Natomiast dla profilu praktycznego (obecny rok 1) ze względu na brak dla tego profilu kształcenia wzorcowych efektów kształcenia w Rozporządzeniu MNiSW z dn. 4 listopada 2011 r. Jednostka sama opracowała kierunkowe efekty kształcenia dla pedagogiki, lokując ten kierunek w obszarze nauk humanistycznych i społecznych, co pozwoliło jednocześnie skorzystać Uczelni z istniejących efektów obszarowych dla tych nauk. Efekty kierunkowe więc przypisano obszarowi nauk humanistycznych i społecznych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 2 listopada 2011 w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacja dla Szkolnictwa Wyższego (Dz.U. 2011 nr 253 poz. 1520). W tym miejscu zaznaczyć należy, iż opracowane i przyjęte przez Uczelnię do realizacji efekty kształcenia dla obydwu profili są możliwe do osiągnięcia przez studenta w ramach realizowanego programu kształcenia.

Biorąc pod uwagę wcześniejszy program kształcenia (od roku ak. 2011/2012), który obowiązuje obecnie na roku 3, wskazać należy, że jest on zgodny ze standardami kształcenia na kierunku pedagogika studia I stopnia (Rozporządzeniem z 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia...). Odnosząc się do możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, a także zakładanej struktury kwalifikacji, uznać należy, że struktura programu, jak i zdefiniowanie celów i efektów kształcenia w przypadku programu realizowanego na obecnym 3 roku studiów nie budzi zastrzeżeń. Program jest zgodny z obowiązującym (na czas ich uruchomienia - 2011/2012) stanem prawnym – rozporządzenie MNiSW z dn. 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków jakie musi spełnić uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166, z późn. zm.), a także rozporządzenie MEN z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.

Nie budzi wątpliwości zarówno zaplanowany czas trwania całego toku studiów, jak i czas realizacji treści przedmiotowych/modułowych, który jest proporcjonalny do zaproponowanych treści i tym samym umożliwiając osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Studia I stopnia w formie stacjonarnej realizowane są w liczbie 6 semestrów, a łącznie w trzyletnim cyklu kształcenia student otrzymuje 182 punkty ECTS. Interesującą propozycją w ramach kierunku pedagogika jest możliwość realizacji przez studenta dodatkowej specjalności oprócz studiowanej edukacji wczesnoszkolnej. Mowa więc o dodatkowej/drugiej specjalności – logopedia lub terapia pedagogiczna, które mają w zamyśle poszerzyć wiedzę studenta z zakresu dodatkowej, wybranej specjalności. Niniejsze jest bardzo prostudenckie, lecz według ZO niniejszy dodatkowy blok przedmiotowy powinien być modułem kształcenia, a nie specjalnością skoro nie nadaje żadnych kwalifikacji (wynika to z rozmów z pracownikami, a przede wszystkim z suplementu, gdzie brak jest jakichkolwiek informacji o tym). Podobna sytuacja dotyczy spec. edukacja wczesnoszkolna z oligofrenopedagogiką. W ocenie ZO PKA specjalność pod taką nazwą funkcjonować nie powinna. Na 16 str. Raportu Samooceny czytamy: „Program specjalności edukacja wczesnoszkolna z oligofrenopedagogiką umożliwia zdobycie kwalifikacji do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach specjalnych, szkołach specjalnych klasach 0-3, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych i specjalnych ośrodkach wychowawczych

dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym, a także do prowadzenia zajęć rewalidacyjno-wychowawczych z dziećmi i młodzieżą z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim.” Należy jasno wskazać, że Uczelnia nie posiada uprawnień do nadawania takich kwalifikacji z zakresu pedagogiki specjalnej.

Rozkład godzinowy i punktowy na poszczególnych specjalnościach kierunku pedagogika PWSZ w Elblągu prezentuje się następująco:

- ✓ Specjalność: edukacja wczesnoszkolna; Plan studiów obejmuje cztery bloki przedmiotów: Przedmioty kształcenia ogólnego, Przedmioty kierunkowe, Blok przedmiotów specjalnościowych Edukacja Wczesnoszkolna, Blok przedmiotów specjalnościowych II spec. (terapia ped. lub logopedia). Łączna liczba godzin to 2355. Plan studiów obejmuje praktykę zawodową w semestrach od III do VI.
- ✓ Specjalność: edukacja wczesnoszkolna z oligofrenopedagogiką; Przedmioty kształcenia ogólnego, Przedmioty kierunkowe, Blok przedmiotów specjalnościowych Edukacja Wczesnoszkolna, Blok przedmiotów specjalnościowych oligofrenopedagogika. Łączna liczba godzin wynosi 2400. Plan studiów obejmuje praktykę zawodową w semestrach od III do VI.
- ✓ Specjalność: pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z opieką rodzinie; Plan studiów obejmuje trzy bloki przedmiotów: Przedmioty kształcenia ogólnego, Przedmioty kierunkowe, Blok przedmiotów specjalnościowych. Łączna liczba godzin to 2205. Plan studiów obejmuje praktykę zawodową w semestrach od III do VI

Obecnie w PWSZ w Elblągu funkcjonują na roku 1 - spec. edukacja wczesnoszkolna; edukacja wczesnoszkolna z oligofrenopedagogiką; pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z pomocą rodzinie. Natomiast na latach 2 i 3 edukacja wczesnoszkolna.

Nie ma zastrzeżeń do sekwencji przedmiotów/modułów kształcenia przyjętej w planie studiów. Przedmioty (w tym specjalnościowe) zostały tak zaplanowane w układzie semestralnym, by umożliwić studentowi wybór minimum 30% zajęć w trakcie procesu kształcenia (edukacja wczesnoszkolna - Przedmiot techniczny do wyboru I – 2 pkt. ECTS, Przedmiot techniczny do wyboru II - 2 pkt. ECTS, Język obcy – 12 pkt. ECTS, Seminarium i praca dyplomowa - 12 pkt. ECTS, Przedmioty do wyboru - 24 pkt. ECTS, Praktyka pedagogiczna - 23 pkt. ECTS = 75 pkt. ECTS, co daje 41%; edukacja wczesnoszkolna z oligofrenopedagogiką - Przedmiot techniczny do wyboru I – 2 pkt. ECTS, Przedmiot techniczny do wyboru II - 2 pkt. ECTS, Język obcy – 12 pkt. ECTS, Seminarium i praca dyplomowa - 12 pkt. ECTS, Przedmioty do wyboru - 2 pkt. ECTS, Praktyka pedagogiczna - 26 pkt. ECTS = 56 pkt. ECTS, co daje 31%; pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z pomocą rodzinie - Przedmiot techniczny do wyboru I – 2 pkt. ECTS, Przedmiot techniczny do wyboru II - 2 pkt. ECTS, Język obcy – 12 pkt. ECTS, Seminarium i praca dyplomowa - 12 pkt. ECTS, Przedmioty do wyboru - 10 pkt. ECTS, Praktyka zawodowa - 16 pkt. ECTS = 54 pkt. ECTS, co daje 30%).

Układ przedmiotów w planie studiów jest logiczny, zapewnia możliwość zrozumienia związków, zależności i uwarunkowań wiedzy i umiejętności uzyskiwanych w kolejnych semestrach, jak również systematycznie kształtować kompetencje społeczne studentów.

Studenckie praktyki (pedagogiczne, zawodowe) są integralną częścią kształcenia studentów we wrocławskiej Uczelni, nadane są im punkty ECTS, a w sporządzonych do nich sylabusach rozpisane są założone efekty kształcenia. PWSZ opracowała przejrzyste zasady realizacji praktyk studenckich zawarte z regulaminie praktyk (Regulamin praktyk Instytutu Pedagogiczno-Językowego PWSZ w Elblągu Nr IPJ 410/01/10 z dnia 12.01.2010) oraz w Szczegółowych regulaminach praktyk do wszystkich specjalności, gdzie znajdują się informacje związane z praktyką specjalnościową. Niniejsze szczegółowe regulaminy są załącznikami do tzw. głównego Regulaminu praktyk. W regulaminach szczegółowych znajdują się m.in.: cele praktyk, organizacja praktyk, zadania i obowiązki studenta, zadania opiekuna w placówce, czy też warunki zaliczenia praktyk. Na specjalności nauczycielskiej edukacja wczesnoszkolna (program kształcenia o profilu ogólnoakademickim – rekrutacja

2012/2013) jest to praktyka pedagogiczna w wymiarze 180 godz., podzielona - ze względu na specyfikę zdobywanych kwalifikacji oraz ich ścisły związek ze specjalnością - na: praktykę asystencką (90 godz., sem. III i IV, 9 pkt. ECTS) oraz praktykę nauczycielską (90 godz., sem. V, 7 pkt. ECTS). Na specjalnościach nauczycielskich (program kształcenia o profilu praktycznym) edukacja wczesnoszkolna i edukacja wczesnoszkolna z oligofrenopedagogiką wyodrębniono praktykę pedagogiczną – 150 godz., podzieloną na: praktykę asystencką (90 godz., 9 pkt. ECTS, sem. III i IV), praktykę nauczycielską (60 godz., 7 pkt. ECTS, sem. V) oraz praktykę II specjalności: terapii pedagogicznej/logopedii (60 godz., 7 pkt. ECTS, sem. VI), a także specjalności oligofrenopedagogika (120 godz., 10 pkt. ECTS, sem. IV, V i VI).

Praktyka asystencka łączy w sobie praktykę opiekuńczo-wychowawczą z praktyką dydaktyczną. Zajęcia odbywają się w ustalonym dniu tygodnia przez dwa semestry (III i IV), w małych 5-osobowych grupach, w wymiarze 3 godz. tygodniowo (45 godz. w semestrze – według programu o profilu ogólnoakademickim i 45 godz. – o profilu praktycznym). Studenci uczestniczą w zajęciach kształcenia zintegrowanego oraz zajęciach pozalekcyjnych, prowadzonych przez wskazanych przez Uczelnię nauczycieli opiekunów praktyk, którzy nadzorują przebieg praktyki we współpracy ze specjalistą ds. praktyk z IPJ PWSZ, co potwierdzono podczas spotkania z osobami odpowiedzialnych w Instytucie za organizację i koordynowanie praktyk studenckich. Praktyka nauczycielska ma charakter ciągły, trwa 4 tygodnie (wrzesień-październik), jest realizowana indywidualnie pod kierunkiem nauczyciela-opiekuna ze szkoły, obejmuje 90 godz. zajęć (w profilu ogólnoakademickim) i 60 godz. (w profilu praktycznym). Różnica w liczbie godzin praktyk wynika z faktu objęcia studentów realizujących program o profilu ogólnoakademickim projektem unijnym „Innowacyjny nauczyciel w szkole XXI w.”, w ramach którego przewidziano większą (o 30 godz.) liczbę godzin praktyk.

Praktyka II specjalności – terapii pedagogicznej/logopedii – realizowana jest w ustalonym dniu tygodnia w semestrze VI, indywidualnie bądź grupowo w wymiarze 4 godz. tygodniowo (60 godz. w semestrze). Celem praktyk pedagogicznych w ramach terapii pedagogicznej/logopedii jest nabycie i rozwinięcie specjalistycznych umiejętności zawodowych.

Na specjalności edukacja wczesnoszkolna z oligofrenopedagogiką praktykę asystencką i nauczycielską studenci realizują tak samo, jak w przypadku specjalności edukacja wczesnoszkolna. Natomiast praktykę w zakresie specjalności oligofrenopedagogika odbywają w ustalonym dniu tygodnia przez dwa semestry (IV i V), w małych 5-osobowych grupach, w wymiarze 3 godz. tygodniowo (łącznie 30 godz. w semestrze). Natomiast w VI semestrze praktyka ma charakter ciągły, trwa 3 tygodnie (po 20 godz. w tygodniu na przełomie lutego i marca), jest realizowana indywidualnie pod kierunkiem nauczyciela-opiekuna ze szkoły, obejmuje 60 godz. zajęć i zorganizowana jest na zasadzie próbnej pracy nauczycielskiej w przedszkolu specjalnym i/lub szkole podstawowej specjalnej lub klasach integracyjnych.

Przyjęte przez Jednostkę zasady dotyczące przypisywania punktów ECTS są zgodne z wymaganiami zawartymi w Ustawie z dn. 27.07.2005 r. - *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), Rozporządzeniu MNiSW z dn. 5.10.2011 r. w *sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia* (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.) oraz Rozporządzeniu MNiSW z dn. 14.09.2011 r. w *sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta* (Dz. U. Nr 201, poz. 1187). W elbląskiej Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej liczba punktów ECTS przewidziana na rok akademicki wynosi nie mniej niż 60. Tak, by w całym cyklu kształcenia student mógł uzyskać nie mniej niż 180 punktów. Niniejsze punkty ECTS mają odzwierciedlać nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia założonych w programie studiów kierunku pedagogika efektów kształcenia, przy czym jednemu punktowi ECTS odpowiada 25-30 godzin pracy przeciętnego studenta, zarówno z udziałem nauczyciela akademickiego jak i samodzielnej, w różnych formach, m.in.: samodzielne przygotowywanie się do ćwiczeń, egzaminu; przygotowanie projektu/eseju. Z analizy sylabusów wynika, że Uczelnia przyjęła przelicznik - 1 pkt. ECTS to 25 godzin. Chociaż w niektórych analizowanych sylabusach

pojawiają się odstępstwa od tej reguły i przekraczają nawet dopuszczalną ilość 30 godz./1 pkt. ECTS (np. diagnoza logopedyczna 63 godz./2 pkt ECTS; metodyka języka polskiego 37 godz./1 pkt. ECTS; komunikacja interpersonalna 32 godz./1 pkt. ECTS).

Odnosząc się do kwestii organizacji procesu kształcenia realizowanego na kierunku pedagogika o profilu praktycznym w PWSZ w Elblągu, to należy wyraźnie podkreślić, iż pozwala ona i daje możliwości osiągnięcia przez studenta zakładanych celów i efektów kształcenia. Kształcenie na kierunku pedagogika I stopnia w wizytowanej Uczelni realizowane jest studiach stacjonarnych od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00-18.30. Sporadycznie zajęcia dydaktyczne rozpoczynają się od godz. 7.00, a przede wszystkim jest to godzina 8.00.

Uczelnia podejmuje także działania celem umożliwienia indywidualizacji procesu kształcenia studentom kierunku pedagogika. Reguluje to m.in. Regulamin Studiów. W § 13 czytamy: „Dopuszcza się możliwość zastosowania indywidualnej organizacji (toku) studiów na wniosek studenta, który spełnia jeden z następujących warunków: 1) zaliczył co najmniej pierwszy rok studiów i jego średnia ocen z egzaminów i zaliczeń w ostatnich dwóch semestrach poprzedzających wniosek wynosiła co najmniej 4,5; 2) znajduje się w trudnej sytuacji życiowej; 3) jest osobą niepełnosprawną, której stopień niepełnosprawności uniemożliwia odbywanie studiów według obowiązującego planu studiów (...)” Z indywidualizacji kształcenia (IOS/ITS) w r. ak. 2011/2012 skorzystało 25 studentów w tym 11 z pedagogiki. W r. ak. 2012/2013 34 studentów, a 13 z pedagogiki. Natomiast w r. 2013/2014 - 19 studentów (w tym 10 z pedagogiki) podjęło chęć studiowania według ITS/IOS.

Indywidualizacja procesu kształcenia w elbląskiej PWSZ dotyczy także studentów niepełnosprawnych. Uczelnia jest dostępna dla studentów niepełnosprawnych, przy czym każdorazowo wobec tych studentów podejmowane są działania ułatwiające kształcenie w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności. Przykładowo w roku akademickim 2008/2009 dla I roku FP urządzono na parterze dodatkową salę wykładową, a w roku 2009/2010 zorganizowano indywidualną praktykę w klasie zintegrowanej dla studentki II roku FP. Przy bocznym wejściu do budynku znajduje się podjazd dla wózków, a w przyszłości planowany jest zakup podnośnika.

W bibliotece w tzw. „małej czytelnii” udostępniono dwa stanowiska dla osób z dysfunkcją wzroku, słuchu lub ruchu, wyposażone w powiększalnik telewizyjnych tekstów drukowanych, oprogramowanie powiększające, udźwiękowiające i „ubrajlawiające” środowisko Windows dla osób słabowidzących i niewidomych, klawiaturę z dużymi klawiszami dla osób słabowidzących oraz dla osób z niedowładem lub porażeniem, wytrzymałą mysz komputerowa, którą można obsługiwać całą dłonią, nadgarstkiem lub stopą. W czytelnii głównej znajduje się stolik o regulowanej bezstopniowo wysokości blatu, szczególnie polecany dla osób na wózkach inwalidzkich.

- 2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Koncepcja studiów na kierunku pedagogika w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Elblągu jest wewnętrznie spójna, a treści programowe zamieszczone w sylabusach przedmiotowych są właściwie skorelowane z zakładanymi efektami kształcenia. Odpowiednio przypisano formy zajęć przedmiotom/modułom kształcenia zakładając formy aktywne w przypadku kształtowania w większym stopniu umiejętności m.in. w przedmiotach/modułach specjalnościowych. Także w przypadku pozostałych bloków przedmiotowych włączane są formy aktywne w postaci przede wszystkim ćwiczeń, które nastawione są na samodzielną pracę studenta, studiowanie literatury oraz konfrontowanie wiedzy i umiejętności podczas realizowanych w Uczelni zajęć. Ponieważ Uczelnia na

kierunku pedagogika od roku 2013/2014 przyjęła profil praktyczny, to stara się i jest to widoczne w sylabusach zakładać takie formy i metody zajęć, by umożliwić studentowi osiągnięcie efektów kształcenia ze wszystkich trzech kategorii – wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Nauczyciele akademicy stosują różnorodność metod kształcenia aktywizujących studentów i wymagających ich zaangażowania w proces kształcenia. Całość zajęć określonych w programie studiów dopełniają umiejętnie zaplanowane i realizowane praktyki studenckie.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) W programach realizowanych w formule KRK w PWSZ w Elblągu prawidłowo dobrano treści kształcenia, które wraz z odpowiednim czasem trwania kształcenia, oraz formami zajęć dydaktycznych i metodami kształcenia pozwalają studentowi na osiągnięcie efektów kształcenia określonych dla każdego przedmiotu/modułu określonego poziomu kwalifikacji. Układ przedmiotów w planie studiów jest logiczny, zapewnia możliwość zrozumienia związków, zależności i uwarunkowań wiedzy i umiejętności uzyskiwanych w kolejnych semestrach, jak również systematycznie kształtować kompetencje społeczne studentów. W sylabusach pojawiają się usterki w kontekście naliczania czasu samodzielnej pracy studenta.

Odnosząc się do kwestii studenckich praktyk, to są one integralną częścią kształcenia studentów w elbląskiej PWSZ i są prowadzone w sposób prawidłowy.

Uczelnia podejmuje także działania celem umożliwienia indywidualizacji procesu kształcenia studentom kierunku pedagogika.

2) Koncepcja studiów na kierunku pedagogika w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Elblągu jest wewnętrznie spójna, a treści programowe zamieszczone w sylabusach przedmiotowych są właściwie skorelowane z zakładanymi efektami kształcenia. Odpowiednio przypisano formy zajęć przedmiotom/modułom kształcenia zakładając formy aktywne w przypadku kształtowania w większym stopniu umiejętności m.in. w przedmiotach/modułach specjalnościowych. Także w przypadku pozostałych bloków przedmiotowych włączane są formy aktywne w postaci przede wszystkim ćwiczeń, które nastawione są na samodzielną pracę studenta, studiowanie literatury oraz konfrontowanie wiedzy i umiejętności podczas realizowanych w Uczelni zajęć.

Elementem obniżającym ocenę tego kryterium jest połącznie w programie kształcenia pedagogiki i pedagogiki specjalnej, bez zwrócenia uwagi na specyfikę programową tych obszarów. Taką specyfikę ma z pewnością kształcenia w zakresie oligofrenopedagogiki. Uczelnia nie posiada jednak uprawnień do kształcenia na kierunku pedagogika specjalna. W celu nadawania pełnych kwalifikacji zaleca się by uczelnia wystąpienia o uzyskanie uprawnień do kształcenia na tym kierunku.

4.Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

1). Ocena czy struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów oraz ich liczba umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

Liczba pracowników dydaktycznych na wizytowanym kierunku wynosi 36 z czego 9 wchodzi w skład minimum kadrowego. Kwalifikacje szczegółowe kadry z poza minimum i minimum kadrowego przedstawiono w złącznikach. Zajęcia prowadzone są w większości przypadków ściśle z kwalifikacjami i dorobkiem kadry. Ogólna liczba i jakość kadry może gwarantować realizację celów edukacyjnych programu studiów.

Załącznik nr 4 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy .

2). Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów.

Po dokonanej analizie pod względem formalnym akt, osób które wchodzi w skład minimum kadrowego na kierunku „pedagogika”, należy uznać, iż zostały spełnione warunki określone w **§ 14 ust. 1** rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.) – *minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora oraz § 13 ust. 1* powyższego rozporządzenia (*do minimum kadrowego studiów pierwszego stopnia wliczani są nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru § 13 ust. 3* (nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra).

Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w **art. 112a** ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). Kwalifikacje naukowe nauczycieli akademickich potwierdzają odpowiednie dokumenty zawarte w ich tezkach osobowych. Deklarowane doświadczenie zawodowe nauczycieli akademickich znajduje odzwierciedlenie w dokumentacji – świadectwach pracy.

Ocena czy w minimum kadrowym są reprezentanci każdego obszaru wiedzy, odpowiadającego obszarowi kształcenia, do którego przyporządkowano oceniany kierunek studiów oraz czy obejmuje ono reprezentantów dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Uczelnia przyporządkowała oceniany kierunek studiów do dwóch obszarów nauki, do obszaru nauk społecznych oraz obszaru nauk humanistycznych. W skład minimum

kadrowego weszli wyłącznie pedagodzy i psychologzy. Jednak należy zwrócić uwagę na fakt, że dwóch spośród samodzielnych pracowników naukowych będących pedagogami posiada dorobek zarówno w obszarze nauk społecznych jak i humanistycznych. Wynika to z faktu, iż dorobek z zakresu pedagogiki religii, aksjologii w wychowaniu, wartości, teoretycznych podstaw wychowania należy umiejscowić w naukach humanistycznych. Takie odzwierciedlenie humanistycznego wymiaru pedagogiki uwidoczniany jest też w przyjętych efektach kształcenia dla ocenianego kierunku. Tym samym należy stwierdzić, że wymóg posiadania przedstawicieli w minimum kadrowym wskazanych obszarów wiedzy został spełniony.

Jednoznaczna ocena spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów.

Ocena stabilności minimum kadrowego (częstotliwości zmian jego składu).

Minimum kadrowe na wizytowanym kierunku w ostatnich latach tylko nieznacznie się zmieniło i należy je ocenić jako stabilne. Uczelnia posiada obecnie w minimum kadrowym czterech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 6 doktorów. W świetle analizy dostarczonej dokumentacji należy jednoznacznie stwierdzić, że wymóg minimum kadrowego na ocenianym kierunku został spełniony.

Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji między liczbą nauczycieli akademickich stanowiącymi minimum kadrowe a liczbą studentów ocenianego kierunku studiów.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku **nie spełnia/spełnia** wymagania § 17 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445) wynosi ok. 15,86.....

3). Ocena prowadzonej polityki kadrowej i jej spójności z założeniami rozwoju ocenianego kierunku studiów:

- procedur i kryteriów doboru oraz weryfikacji kadry dydaktycznej ocenianego kierunku studiów, ich przejrzystości i upowszechnienia;
- systemu wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej, w tym poprzez zapewnienie warunków do rozwoju naukowego i umiejętności dydaktycznych (urlopy naukowe, stypendia, staże, wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą), oraz ocena jego efektywności.

Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich podczas spotkania z zespołem oceniającym, perspektywy rozwoju kierunku i ograniczenia.

Jednostka to mała uczelnia, która koncentruje się na zapewnieniu minimum kadrowego dla prowadzonego kierunku. W ostatnich pięciu latach dwóch pracowników uzyskało stopień doktora, czterech doktora habilitowanego, dwóch tytuły profesorskie. Przy czym należy zaznaczyć, że dla większości pracowników z minimum kadrowego (wszyscy samodzielni i dwóch doktorów) uczelnia stanowi dodatkowe miejsce pracy i ich awanse związane są z działalnością w podstawowym miejscu pracy. W strategii Uczelni na lata 2013-2020 przewidziano zwiększenie liczby kadry zatrudnionej na podstawowym miejscu pracy w jednostce. Niezależnie od statusu zatrudnienia należy podkreślić zaangażowanie kadry w

proces kształcenia na wizytowanym kierunku. Na spotkaniu z kadrami obecni byli wszyscy pracownicy z minimum kadrowego oraz większość pracowników pozostałych. Spotkanie było bardzo konstruktywne i rzeczowe. Kadra angażuje się w doskonalenie oferty kształcenia dla ocenianego kierunku oraz widzi perspektywy jego rozwoju. W dyskusji potwierdzono związanie kierunku z regionem oraz potrzebę rozszerzania oferty edukacyjnej. Jako jedną z możliwości wskazano utworzenie nowego kierunku kształcenia „pedagogika specjalna”.

Jednostka stosuje standardy zatrudnienia właściwe dla uczelni publicznej. Na stanowiska nauczycieli akademickich przeprowadzana jest procedura konkursowa, która ma charakter ogólnouczelniany.

Jednostka jako struktura Uczelni zawodowej nie oferuje swoim pracownikom staży i urlopów naukowych. Jednak w rozmowie z władzami Uczelni stwierdzono iż Uczelnia będzie zwracała coraz większy wysiłek w działalność naukową i dążyła do pełnej oceny parametrycznej.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

Przeprowadzone hospitaacje zajęć potwierdziły wysokie kompetencje merytoryczne i dydaktyczne wykładowców. Do prowadzonych zajęć nie sformułowano istotnych zastrzeżeń.

W przypadku kolejnej oceny jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić zmiany, ich wpływ na osiągnięte efekty i jakość kształcenia, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio lub efektów działań naprawczych.

W poprzedniej ocenie akredytacyjnej w roku akademickim 2007/2008 zwrócono uwagę na brak minimum kadrowego w grupie doktorów. Obecnie wymóg ten został spełniony.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Struktura kwalifikacji kadry pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.**
- 2) Jednostka posiada pełne minimum kadrowego dla ocenianego kierunku oraz spełnia wszystkie wymogi kadrowego przewidziane w regulacjach prawnych.**
- 3) Jednostka prowadzi zrównoważoną politykę kadrową w celu zapewnienia dobrego poziomu kwalifikacji zatrudnianych nauczycieli. Za podstawę jednostka przyjęła zatrudnianie samodzielnych pracowników naukowych w ramach dodatkowego zatrudnienia z renowowanych środowisk akademickich o wysokich kompetencjach dydaktycznych i naukowych. Ponadto jednostka stara się wiązać z kierunkiem młodszych pracowników dydaktycznych ze stopniem doktora zatrudnianych w ramach pierwszego etatu. Takie powiązanie pozwala Jednostce na prowadzenie poziomu kształcenia na poziomie uniwersyteckim. Jako pozytywne należy określić praktyczne doświadczenie zawodowe większości nauczycieli akademickich.**

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka, a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Instytut Pedagogiczno-Językowy realizuje swoją działalność z wykorzystaniem bazy materialnej i dydaktyczno-naukowej stanowiącej własność PWSZ w Elblągu. Siedzibę Instytutu stanowi budynek przy ul. Czerniakowskiej 22

Instytut Pedagogiczno-Językowy PWSZ w Elblągu usytuowany jest przy ul. Czerniakowskiej 22. Jego siedzibę stanowi budynek, oferujący do dyspozycji 46 pomieszczeń różnego typu:

- administracja instytutu: zajmuje 5 pokoi; na parterze budynku mieści się również pracownia kserograficzna, do której dostęp mają wszyscy wykładowcy;
- nauczyciele akademicy: zajmują 11 pokoi; większość wyposażona jest w komputery z dostępem do Internetu;
- studenci: 1 sala audytoryjna (komputer + projektor, sprzęt audio-video, rzutnik do foliogramów, 160 miejsc), 2 sale wykładowe (projektory multimedialne, komputery, nagłośnienie, rzutniki do foliogramów; 130 miejsc), 1 sala wykładowa na 50 miejsc (tablica interaktywna), 14 sal ćwiczeniowych (rzutniki do foliogramów, sprzęt audiowizualny, 3 tablice interaktywne; 334 miejsca), 8 sal specjalistycznych (pracownie muzyczne, plastyczne, kształcenia zintegrowanego, itp.), 2 laboratoria językowe (łącznie 38 stanowisk multimedialnych), 1 laboratorium komputerowe (18 miejsc), 1 pracownia graficzno-reklamowa (17 stanowisk), wyposażona w najnowocześniejszy sprzęt komputerowy oraz pełny etaż do nauki rysunku akademickiego, biblioteka z czytelnią – 41 miejsc w czytelni.

W salach dydaktycznych, których nie wyposażono w stały sprzęt multimedialny, można prowadzić zajęcia z wykorzystaniem przenośnych zestawów multimedialnych (laptop + projektor). Do dyspozycji wykładowców prowadzących zajęcia jest pięć takich zestawów.

Do dyspozycji studentów oddano 4 kioski internetowe. W budynku Instytutu funkcjonuje ogólnie dostępna sieć bezprzewodowa z dostępem do sieci Internet.

Studenci mogą również korzystać z pozostałej infrastruktury PWSZ, tj. z:

- budynku dydaktycznego nr 1 przy ul. Grunwaldzkiej 137;
- budynku dydaktycznego nr 3 przy ul. Wojska Polskiego 1;
- domu studenckiego nr 1 przy ul. Zacisze 12;
- domu studenckiego nr 2 przy ul. Wspólnej 11-13.

Na potrzeby zajęć wychowania fizycznego i sekcji sportowych Uczelnia wynajmuje sale sportowe w Centrum Sportowo – Biznesowym, w Centrum Kultury i Współpracy Międzynarodowej „ŚWIATOWID” oraz w IV Liceum Ogólnokształcącym w Elblągu. Jednak pracownicy Instytutu wskazali, że jest to rozwiązanie niewystarczające.

Sieć kampusowa

Uczelniana sieć kampusowa PWSZ w Elblągu łączy 5 budynków. Połączenia fizyczne pomiędzy nimi zrealizowane są w technologii światłowodowej.

W sieci PWSZ pracuje obecnie 25 fizycznych serwerów, które obsługują serwisy oraz usługi dostępne zarówno w sieci LAN jak też w sieci Internet. Zadaniem tych urządzeń jest między innymi zapewnienie dostępności takich usług jak:

- poczta pracowników oraz studentów,
- serwisy WWW,
- podstawowy i zapasowy serwer DNS,
- Moodle oraz Adobe Connect – serwisy realizujące kształcenie na odległość,
- USOS (Uniwersytecki System Obsługi Studiów), USOSWeb, APD (Archiwum Prac Dyplomowych), IRK (Internetowa Rekrutacja Kandydatów na Studia);

Pracownicy dydaktyczni podkreślali czytelność systemu informatycznego i jego znaczenie w poprawie jakości pracy w zakresie komunikowania się i nadzorowania wykonywanych zadań. Instytut dysponuje 2 pracowniami komputerowymi oraz dwoma stanowiskami komputerowymi w holu z dostępem dla każdego.

Zasoby biblioteczne

PWSZ prowadzi bibliotekę uczelnianą ale również wyodrębnioną strukturę dla Instytutu. Zasoby biblioteczne udostępniane są w dwóch oddziałach:

- przy ul. Czerniakowskiej 22 – siedziba Instytutu Pedagogiczno-Językowego,
- przy ul. Grunwaldzkiej 137 – siedziba Instytutu Ekonomicznego i Instytutu Politechnicznego.

Bieżący stan księgozbioru to ok. 71 359 woluminów oraz dostęp do elektronicznych wersji 474 publikacji w systemie ibuk.pl.

Instytut Pedagogiczno-Językowy korzysta przede wszystkim z oddziału bibliotecznego przy ul. Czerniakowskiej 22, który dysponuje 41 miejscami w czytelni. Zasoby tego oddziału liczą ponad 35 230 vol. I są na bieżąco uzupełniane. Biblioteka prowadzi monitoring wydawnictw o charakterze pedagogicznym i na bieżąco konsultuje zakupy z wykładowcami biorąc pod uwagę ich recenzje merytoryczne. Biblioteka dysponuje również zbiorami specjalnymi, na które składają się płyty CD, kasety audio/video, CD-ROMy. Biblioteka prenumeruje również bieżące tytuły gazet i czasopism, w tym: Charaktery, Coaching, Dysleksja, Edukacja i Dialog, Edukacja: Studia, Badania, Innowacje, Forum Akademickie, Kwartalnik Pedagogiczny, Nauczanie Początkowe, Nauczycielka Przedszkola, Newsweek, Newsweek Polska, Nowa Szkoła, Polityka, Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze, Prowincja, Psychologia w Szkole, Szkoła Specjalna, Świat Nauki, Wiedza i Życie, Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne, Wychowanie Muzyczne w Szkole, Wychowanie Na Co Dzień, Wychowanie w Przedszkolu, Życie Szkoły oraz czasopisma dostępne on-line : Edukacja Dorosłych, Lider: Promocja Zdrowia, Kultura Zdrowotna i Fizyczna, Rocznik Statystyczny, Trendy.

Biblioteka przy ul. Czerniakowskiej 22 posiada również dwie czytelnie oraz 8 stanowisk z dostępem on-line do czasopism elektronicznych. Od 2011 r. uruchomiono w bibliotece Instytutu Pedagogiczno-Językowego moduł rezerwacji i zamawiania książek przez Internet. Katalog biblioteczny dostępny jest na stronie internetowej Uczelni. Biblioteka jest czynna od poniedziałku do piątku w godz. 8⁰⁰ – 16⁰⁰. Dostęp do katalogu, rezerwacji i zamówień on-line jest całodobowy. Wyrównuje to szanse dostępu do zasobów biblioteki dla różnych kategorii czytelników, szczególnie dla osób niepełnosprawnych.

Uczelnia jest również dostępna dla studentów niepełnosprawnych, przy czym każdorazowo wobec tych studentów podejmowane są działania ułatwiające kształcenie w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności. Przykładowo w roku akademickim 2008/2009 dla I roku FP urządzono na parterze dodatkową salę wykładową, a w roku 2009/2010 zorganizowano indywidualną praktykę w klasie zintegrowanej dla studentki II roku FP. Przy bocznym wejściu do budynku znajduje się podjazd dla wózków, a w przyszłości planowany jest zakup podnośnika. Co prawda trzeba zaznaczyć, że budynek an ul. Czerniakowskiej jest budynkiem dość starym i trudno dokonać w nim dostosowań dla niepełnosprawnych w pełnym zakresie. Jednak władze Instytutu starają się tak dostosować proces dydaktyczny aby był on dostępny dla wszystkich, między innymi poprzez odpowiednie zaplanowanie zajęć na najniższej kondygnacji.

W bibliotece głównej natomiast udostępnione są dwa stanowiska dla osób z dysfunkcją wzroku, słuchu lub ruchu, wyposażone w powiększalnik telewizyjnych tekstów drukowanych, oprogramowanie powiększające, udźwiękowiające oraz wyposażone w alfabet braillea, klawiaturę z dużymi klawiszami dla osób słabowidzących oraz dla osób z niedowładem lub porażeniem, wytrzymałą mysz komputerowa, którą można obsługiwać całą dłonią, nadgarstkiem lub stopą. W czytelni głównej znajduje się stolik o regulowanej bezstopniowo wysokości blatu, szczególnie polecany dla osób na wózkach inwalidzkich.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Instytut Pedagogiczno-Językowy posiada niezbędną bazę do prowadzenia kierunku pedagogika. Są spełnione optymalne warunki do nabywania efektów kształcenia w tej dyscyplinie. Zwraca uwagę wyposażenie sal w sprzęt multimedialny oraz zorganizowanie sali do zajęć metod terapii (podzielonej na część do pracy teoretycznej drugą do działań warsztatowych). Bardzo dobrze i nowocześnie przygotowane jest biblioteka i system biblioteczny. Posiadanie tak dobrze wyposażonej biblioteki dedykowanej tylko dla Instytutu

jest dużym ułatwieniem dla studentów. Nie budzi zastrzeżeń system informatyczny na wydziale, wyposażenie sal komputerowych i dostęp do Internetu. Budynek jest częściowo wyposażony w ułatwienia dla studentów niepełnosprawnych. Część budynku wymaga pewnych prac remontowych, a także potrzebna jest poprawa infrastruktury sportowej, jednak jednostka jest świadoma tych potrzeb i deklaruje ich uwzględnienie w planach rozwojowych uczelni. Całość infrastruktury Instytutu sprawia dobre wrażenie i w opinii zespołu jest wystarczająca do uzyskiwania efektów kształcenia w dyscyplinie pedagogika.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

W związku z zawodowym charakterem kształcenia oraz prowadzenia studiów I stopnia odstąpiono od oceny.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię.

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów,

Komentarz:

- *ocena czy zasady rekrutacji umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Ocena czy nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Ocena zasad ustalania wielkości rekrutacji - uwzględnienie związku liczby rekrutowanych studentów z potencjałem dydaktycznym jednostki i jakością kształcenia;*

Zasady i tryb rekrutacji określone zostały w uchwale nr 19/2012 Senatu PWSZ w Elblągu. Rekrutacja na studia na kierunku Pedagogika na rok akademicki 2013/2014 dla kandydatów legitymujących się świadectwem Nowej Matury odbywała się na podstawie konkursu świadectw. Przedmiotami konkursowymi były: język polski (P1) i język obcy (P2). Podstawę decyzji o przyjęciu na studia stanowił wskaźnik rekrutacyjny $W = 0,85 \times P1 + 0,15 \times P2$, gdzie P1 to wynik egzaminu maturalnego z języka polskiego, zaś P2 to wynik egzaminu maturalnego z języka obcego.

Punkty wyznaczane są według zasady:

- W przypadku nowej matury brane są pod uwagę wyniki części pisemnej egzaminu maturalnego, gdzie wynik procentowy odpowiada punktom uwzględnianym we wskaźniku rekrutacyjnym. Liczba punktów „P” jest wyznaczana według jednego z podanych niżej wariantów i jest równa: (1) liczbie punktów za egzamin zdawany wyłącznie na poziomie podstawowym; (2) sumie punktów uzyskanych na poziomie podstawowym i rozszerzonym; (3) podwojonej liczbie punktów za egzamin zdawany na poziomie rozszerzonym (w przypadku, gdy na świadectwie dojrzałości nie są podawane dodatkowo punkty za poziom podstawowy); (4) podwojonej liczbie punktów w przypadku egzaminów, dla których nie były przewidziane dwa poziomy.

- W przypadku starej matury oceny z egzaminu dojrzałości są przeliczane na punkty według poniższej tabeli. Jeżeli kandydat zdawał egzamin dojrzałości pisemny i ustny, to przyjmuje się średnią z obu ocen. W przypadku, gdy kandydat był zwolniony z egzaminu maturalnego z języka obcego na podstawie certyfikatu, a przedmiot jest uwzględniany we wzorze (1) albo (2) – liczba punktów odpowiada ocenie celującej.

- Kandydaci, którzy nie zdawali matury z przedmiotu uwzględnianego w konkursie, uzyskują zero punktów z tego przedmiotu.

Bez postępowania kwalifikacyjnego mogli zostać przyjęci laureaci i finaliści szczebla centralnego Olimpiady Literatury i Języka Polskiego. Szczegółowe zasady rekrutacji i limity przyjęć dostępne są na stronie internetowej Uczelni, w dziekanacie oraz w informatorze wydawanym corocznie przez PWSZ.

Rekrutacja prowadzona jest drogą elektroniczną z wykorzystaniem systemu IRK zintegrowanego z systemem USOS. Kandydaci rejestrują się w systemie za pośrednictwem strony internetowej Uczelni. System automatycznie zakłada im konta, na których podawane są informacje zwrotne o wniesionej opłacie rekrutacyjnej i wyniku rekrutacji. Ponadto w przypadku decyzji o przyjęciu lub nieprzyjęciu na studia dostarcza się decyzje administracyjne w formie pisemnej.

2) System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen.

- *ocena prawidłowości określenia nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia – ogólnych, specyficznych i szczegółowych (dla kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu, modułu kształcenia);*

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym, ocenili, że nakład pracy i czasu niezbędny do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia jest określony prawidłowo. W opinii studentów, gdy konieczne są dodatkowe godziny, obszerniejsze wyjaśnienia zagadnień, zawsze kadra dydaktyczna przychylnie są do propozycji studentów.

- *ocena czy system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane;*

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym zadeklarowali pełną znajomość wymagań egzaminacyjnych.

Studenci są informowani o możliwościach powtórzenia egzaminu oraz o możliwościach skorzystania z egzaminu komisyjnego.

System oceny osiągnięć studentów jest każdorazowo przedstawiany podczas pierwszych zajęć w semestrze. Za każdym razem określona jest forma zaliczenia końcowego oraz formy bieżącej weryfikacji postępów w nauce. Nauczyciele akademicy konsekwentnie stosują się do ustalonych zasad.

Zdaniem studentów program studiów jest dostosowany do możliwości oferowanych przez Uczelnię a umiejętności i wiedza, których nabycie w trakcie realizacji programu założono, są osiągalne na każdym etapie kształcenia. Formy weryfikacji wiedzy, w tym ocena stopnia nabycia deklarowanych dla kierunku umiejętności i kompetencji, które oparte są również na ocenie aktywności podczas laboratoriów, są w opinii studentów właściwie dobrane.

Zdaniem studentów system oceny jest zorientowany na proces uczenia się, jest przejrzysty oraz zapewnia obiektywne formułowanie ocen. Prowadzący stawiają przejrzyste i zrozumiałe kryteria oraz sprawiedliwie oceniają prace. W razie potrzeby studenci otrzymują od wykładowców wskazówki dotyczące swoich prac i dokładne wyjaśnienie sformułowanych ocen.

System oceny osiągnięć jest w opinii studentów przejrzysty, zrozumiały oraz obiektywny, natomiast jego orientacja na proces uczenia się przejawia się bieżącą weryfikacją postępów w nauce, a także uwzględnianiem aktywności w trakcie zajęć w procesie formułowania ocen.

3) Struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów.

- *ocena możliwości mobilności studentów stworzonych przez plan studiów i organizację procesu kształcenia na ocenianym kierunku. Ocena działań wspierających mobilność studentów, w tym związanych z popularyzacją wiedzy na temat systemu ECTS, kraju jak i za granicą;*

Funkcjonujący w Uczelni system transferu i rozliczania osiągnięć studenta umożliwia mobilność studentów. Uczelnia prowadzi działalność mającą na celu wspieranie tej mobilności na wizytowanym kierunku. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu jest członkiem programu LLP/Erasmus. Studenci mają możliwość wyjazdu do innych ośrodków akademickich w Czechach, Hiszpanii lub na Litwie.

W ciągu 2 ostatnich lat na oceniany kierunek nie przyjechał żaden student nie skorzystał z możliwości wymiany. W bieżącym roku 4 studentki I roku Pedagogiki przeszły pomyślnie procedurę rekrutacyjną kwalifikującą do wyjazdu w roku akademickim 2014/2015.

Jednakże żaden ze studentów obecnych z spotkania z zespołem oceniającym PKA nie skorzystał z tych możliwości. Jako powód takiego stanu rzeczy studenci wskazali ogólne zadowolenie z realizowanego procesu kształcenia, zobowiązania osobiste oraz nieznaną znajomość języka.

Studenci są w dużym stopniu poinformowani o systemie ECTS. Potrafili wyjaśnić zasady systemu oraz możliwości jakie ten system im stwarza.

Podczas spotkania studenci wyrazili opinię, iż poziom nauczania języków obcych nie pozwala opanować go w zakresie specjalistycznym w obszarze studiowanego kierunku. Zwracają uwagę na bardzo niski poziom nauczania języków obcych oraz słabe merytoryczne przygotowanie nauczycieli akademickich do prowadzenia danego przedmiotu.

- *ocena wpływu współpracy międzynarodowej prowadzonej przez jednostkę na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia (wymiana studentów, udział studentów w badaniach realizowanych w ramach tej współpracy);*

Ze względu na to, że z wymiany nie skorzystał żaden student, należy uznać, że współpraca międzynarodowa w tym zakresie nie wpływa w żaden sposób na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

- *ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami ocenianego kierunku studiów, w tym wspomaganie studentów w procesie uczenia się: bez udziału nauczycieli akademickich oraz z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość;*

Jednym z elementów systemu opieki dydaktycznej obowiązującego na ocenianym kierunku jest zapewnienie studentom możliwości konsultowania się, w sprawach związanych z tokiem studiów, z opiekunami roku. W każdym roku akademickim spośród nauczycieli jednostki

dyrektor Instytutu powołuje opiekuna roku. Do ich najważniejszych obowiązków należy: utrzymywanie stałych kontaktów ze studentami z danego kierunku studiów; zapoznanie studentów z regulaminami obowiązującymi w Uczelni oraz służenie radą i pomocą w zakresie ich interpretacji i stosowania; udzielanie pomocy w załatwieniu trudnych dla studentów spraw z kierownictwem Instytutu lub nauczycielami.

Wszystkie informacje i dokumenty dotyczące procesu kształcenia Instytucie Pedagogiczno - Językowym są dostępne są na tablicach ogłoszeń oraz za pośrednictwem systemu USOSweb, który umożliwia również sprawdzanie na bieżąco swoich wyników z danych przedmiotów.

Na początku semestru nauczyciele akademicki przedstawiają studentom wszystkie niezbędne informacje dotyczące m.in.: potrzebnej literatury, zasad zaliczenia przedmiotu oraz godziny konsultacji. Są one konsekwentnie przestrzegane przez prowadzących zajęcia oraz odpowiednio dopasowane do potrzeb studentów. Terminy i formy konsultacji z pracownikami naukowo – dydaktycznymi są dogodne dla potrzeb studentów wszystkich rodzajów studiów. Każdy wykładowca podaje na początku zajęć w jakich dniach i godzinach będzie dostępny dla studentów poza planowymi zajęciami dydaktycznymi. Ponadto większość wykładowców umożliwia ze sobą kontakt drogą elektroniczną.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym wskazali na bardzo dobry kontakt z nauczycielami akademickimi oraz rzetelne przekazywanie przez prowadzących nauczanych przez nich treści.

Studenci mają odpowiednie ich zdaniem możliwości wyboru promotora oraz zaproponowania własnych tematów prac dyplomowych. Wybór promotora pracy dyplomowej następuje na zasadzie indywidualnych konsultacji między studentami a opiekunami prac. Studenci nie zgłaszali zastrzeżeń w tej kwestii. Obecni na spotkaniu wyrazili zdanie, iż mogą swobodnie wybrać temat pracy dyplomowej realizowanej pod kierunkiem opiekuna naukowego.

Studenci ocenianego kierunku posiadają dostęp do biblioteki uczelnianej, jej księgozbiór spełnia ich oczekiwania, dlatego też bardzo często z niej korzystają. Godziny otwarcia biblioteki w trakcie semestru dostosowane są do potrzeb studentów.

W opinii studentów dostępność dziekanatu jest odpowiednia. Jakość pracy osób pracujących w dziekanacie również została oceniona przez studentów bardzo dobrze.

- *ocena kompletności informacji zawartych w programach poszczególnych przedmiotów (sylabusach) i ich przydatności studentom w procesie uczenia się. Ocena przydatności zalecanych materiałów dydaktycznych do realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia;*

Sylabusy zawierają bardzo szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych przedmiotów. Opis efektów kształcenia obejmuje wszystkie obszary, tj. wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne. Ponadto sylabusy uwzględniają opis wymagań jakie musi spełnić student, aby uzyskać konkretną ocenę z przedmiotu oraz wykaz form zaliczenia przedmiotów i bieżącej weryfikacji postępów w nauce.

Studenci uważają, iż tak napisane sylabusy są im w pełni przydatne w procesie uczenia się. Studenci uważają również, iż zalecane przez nauczycieli akademickich materiały dydaktyczne w pełni pomagają w realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia.

- *ocena mechanizmów motywujących studentów do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia i ich skuteczności;*

Uczelnia nie posiada mechanizmów motywujących studentów do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia w formie nagród i wyróżnień, przyznawanych ze środków własnych. Posiada jednak stypendium Rektora dla najlepszych studentów przyznawane osobom, które otrzymały wysoką średnią ocen lub posiadają osiągnięcia naukowe, artystyczne lub wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym. Rodzaje osiągnięć naukowych, artystycznych i sportowych uprawniających do ubiegania się o stypendium Rektora dla

najlepszych studentów oraz sposób ich udokumentowania określa Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej studentom Państwowej Szkoły Zawodowej w Elblągu . W opinii studentów, przedstawionej podczas spotkania, obowiązujące zasady przyznawania Stypendium Rektora są odpowiednie i wystarczająco motywują do osiągnięcia wysokich wyników w nauce oraz osiągnięcia założonych efektów kształcenia.

- *ocena zakresu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom ocenianego kierunku studiów. Ocena działalności uczelni/jednostki wspierającej rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny studentów;*

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się na podstawie Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej studentom Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu. Stypendia są przyznawane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w sposób przejrzysty i sprawny. Regulamin obejmuje wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Podziału dotacji ze środków funduszu pomocy materialnej dokonuje Rektor w porozumieniu z przedstawicielami samorządu zgodnie z art. 174 ust. 2 Ustawy.

W kwestiach dotyczących projektowania i oceny rozwiązań w zakresie systemu opieki materialnej Władze Uczelni aktywnie konsultują się i uzgadniają ostateczne rozwiązania z Radą Studentów. Na wizytowanym kierunku nie funkcjonują jednak mechanizmy, które umożliwiłyby szerszemu gronu studentów ocenę a przez to i udział w weryfikacji funkcjonującego systemu opieki materialnej.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym pozytywnie wypowiedzieli się na temat systemu opieki materialnej. Warunki uprawniające do ubiegania się o stypendium są studentom znane i powszechnie dostępne, a system ich przyznawania funkcjonuje sprawnie.

Studenci PWSZ w Elblągu mają do dyspozycji 326 miejsc mieszkalnych o wysokim standardzie w dwóch domach studenckich. W pełni zaspokaja to potrzeby mieszkaniowe studentów Uczelni.

W odniesieniu do wspierania rozwoju zawodowego, kulturowego i społecznego studentów, działalność Uczelni należy ocenić bardzo pozytywnie. Władze Uczelni są przychylnie inicjatywom studentów oraz chętnie je wspierają, również finansowo.

W Uczelni działa Rada Uczelniana Samorządu Studenckiego, która funkcjonuje na podstawie Regulaminu Samorządu Studentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu. Organom Samorządu zostało udostępnione pomieszczenie wyposażone w materiały biurowe oraz sprzęt komputerowy. Członkowie samorządu uznaje te warunki za wystarczające. Ogólny budżet samorządu jego członkowie uznali za wystarczający i adekwatny do prowadzonej działalności. Członkowie samorządu zasiadają w organach kolegialnych Uczelni oraz opiniują plany i programy studiów w trybie przewidzianym przez art. 68 ust. 1 ustawy.

W zakresie rozwoju kulturowego, Uczelnia wspiera działalność Samorządu Studenckiego, który zajmuje się m.in. animacją życia kulturalnego na Uczelni. Członkowie samorządu uznali oferowane wsparcie za adekwatne do ich potrzeb i możliwości.

Formą wsparcia studentów w zakresie problemów osobistych, społecznych i organizacyjnych jest Akademickie Centrum Wsparcia i Doradztwa. Jego głównym zadaniem jest udzielanie pomocy studentom PWSZ, którzy mają problemy z nauką i zdawaniem egzaminów, potrzebują wsparcia w dokonywaniu wyborów i podejmowaniu decyzji, są ofiarami przemocy zarówno w świecie realnym, jak i wirtualnym, nie potrafią nadążyć za zmianami, potrzebują wiedzy i ukierunkowania w doskonaleniu siebie, nie radzą sobie ze stresem studiowania

Wsparciem zawodowym studentów, zajmuje się Akademickie Biuro Karier. Przy współpracy z Akademickim Centrum Wsparcia i Doradztwa oraz Wojewódzkim Urzędem Pracy, organizują różne warsztaty i szkolenia z zakresu doradztwa zawodowego, autoprezentacji,

przygotowania dokumentów aplikacyjnych, zarządzania czasem w poszukiwaniu pracy, planowania kariery zawodowej czy radzenia sobie ze stresem.

- *opinie studentów prezentowane podczas spotkania z zespołem oceniającym, wskazywane przez nich mocne i słabe strony procesu kształcenia, poziom zadowolenia z systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej;*

W spotkaniu z Zespołem Oceniającym uczestniczyli studenci wszystkich lat studiów I stopnia.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie wypowiedzieli się na temat opisanych wyżej form opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej.

Potwierdzili odpowiedni dostęp do wszelkich informacji związanych z procesem kształcenia, właściwą obsługą administracyjną, oraz możliwość stałego kontaktu z nauczycielami akademickimi, także z wykorzystaniem w tym celu poczty elektronicznej.

Pozytywna ocena studentów dotyczyła również programu studiów, który uwzględnia przedmioty związane z ich planami zawodowymi, co w połączeniu z odpowiednią organizacją procesu kształcenia sprzyja pogłębianiu wiedzy i umiejętności. Pozostałe pozytywne opinie wyrażane podczas spotkania dotyczyły zaplecza dydaktycznego i socjalnego, które w ocenie studentów jest odpowiednio przystosowane do właściwej realizacji procesu kształcenia. Chwalą sobie dobrze przygotowane do ich potrzeb sale, jak i właściwie dobrane placówki, w których odbywają zajęcia praktyczne. Mała liczebność grup i bardzo dobry kontakt z wykładowcami sprawiają, że wszelkie informacje dotyczące kształcenia, wymaganej literatury oraz reguł zaliczenia danego przedmiotu otrzymują bezpośrednio od prowadzących zajęcia. Studenci jednoznacznie ocenili taką formę pozytywnie. Osoby obecne na spotkaniu wysoko oceniły opiekunów poszczególnych lat, ze względu na realną pomoc, którą niejednokrotnie od nich uzyskali w różnych sprawach studenckich.

- *ocena poziomu zadowolenia z systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej oraz sposobu rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów;*

Na podstawie pozytywnych opinii wyrażanych przez studentów podczas spotkania z ZO PKA, należy stwierdzić, że bardzo wysoko oceniają system opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej funkcjonujący na wizytowanym kierunku. System rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków nie jest dla studentów przejrzysty oraz nie znają procedur podejmowanych w przypadku wystąpienia sytuacji problemowych i konfliktowych. Sugeruje się przeprowadzenie akcji informacyjnej w tym zakresie.

- *w przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany, efekty działań naprawczych, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio.*

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na oceniany kierunek studiów. Zasady rekrutacyjne nie zawierają zapisów dyskryminacyjnych.

2) Studenci pozytywnie ocenili obowiązujący w Uczelni system weryfikacji osiągnięć. Studenci są we właściwy sposób informowani o wymaganiach egzaminacyjnych oraz formie i sposobie zaliczania przedmiotów.

3) Uczelnia zapewnia możliwość mobilności studentów opartą na jasnych zasadach. Studenci mają zapewnioną możliwość uczestnictwa w programach wymian międzynarodowych.

4) System opieki dydaktycznej, naukowej i materialnej funkcjonuje w sposób prawidłowy i skutecznie wspiera ich rozwój zawodowy, społeczny i kulturowy. Studenci pozytywnie wypowiedzieli się na temat obowiązującego programu studiów oraz systemu odbywania praktyk zawodowych.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów,

W Instytucie Pedagogiczno-Językowym stosuje się działania mające na celu doskonalenie jakości kształcenia, wynikające m.in. z Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK), który stanowi część wdrożonego w PWSZ w Elblągu, w 2005 roku, systemu zarządzania jakością ISO 9001. Wynikające z systemu procedury opisane są w Księdze Jakości PWSZ w Elblągu, opracowywanej przez Pełnomocnika Rektora ds. systemu zarządzania jakością, a zatwierdzonej zarządzeniem Rektora Nr 39/2006.

Na bazie tego dokumentu już w 2009 roku uchwałą nr 24/2009 Senat wprowadził Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, który w 2012 roku Senat Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu zmienił uchwałą nr 20/2012 w celu doskonalenia i uzupełniania systemu. System dotyczy wszystkich etapów i aspektów procesu dydaktycznego, uwzględnia wszystkie formy weryfikowania efektów kształcenia osiągane przez studentów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz oceny dokonywane przez studentów, ocenę zajęć dydaktycznych, uzyskiwanie opinii absolwentów Uczelni, uzyskiwanie opinii pracodawców o poziomie zatrudnianych absolwentów, a także wnioski z monitorowania kariery zawodowej absolwentów PWSZ w Elblągu.

W ramach WSZJK we wrześniu 2012 roku zostały powołane (zarządzenie Rektora nr 30/2012 z dnia 27.09.2012r.) następujące komisje:

- Instytutowa Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia - do której głównych zadań należy monitorowanie i analiza jakości kształcenia w Instytucie (w składzie: pracownicy naukowo –dydaktyczni Instytutu, auditor wewnętrzny systemu zarządzania jakością ISO 9001, przedstawiciel studentów, pracownik dziekanatu)
- Uczelniana Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia – do której zadań należy m.in. opracowywanie procedur w systemie zapewnienia jakości kształcenia, analizowanie sprawozdań Instytutowych Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia i inne (w składzie: pracownicy naukowo –dydaktyczni Uczelni, pełnomocnik rektora ds. systemu zarządzania jakością ISO 9001, przewodniczący rady studentów, kierownik działu kształcenia)

Do zadań Instytutowej Komisji ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia należą: opracowanie zasad instytutowego systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia na wszystkich kierunkach realizowanych w Instytucie, prowadzenie działań dotyczących doskonalenia jakości kształcenia, modyfikowania programów i planów studiów, opracowywanie nowych i doskonalenie istniejących narzędzi do ewaluacji jakości procesu kształcenia, ocenę spójności programu kształcenia ze strategią i misją Uczelni oraz Instytutu, wypracowanie procedur dotyczących organizacji procesu kształcenia, informowanie

kandydatów na studia oraz studentów o realizowanych w Instytucie działaniach zapewniających sprawną organizację i jakość procesu kształcenia.

Dodatkowo w Instytucie funkcjonuje Komisja ds. Kształcenia na Kierunku Pedagogika, która z dniem 01.10.2012 rozpoczęła swoją działalność. Ma za zadanie opracowywanie zmian w programie kształcenia, opiniowanie korekt programu zgłaszanych przez kadre dydaktyczną i kierownictwo Instytutu, weryfikacja i opiniowanie tematów prac dyplomowych, dokonanie analizy wyników ewaluacji efektów kształcenia oraz sporządzenie Raportu z przeprowadzonej ewaluacji.

Zarządzeniami Rektora nr 04/2013 i 05/2013 z dnia 28 lutego 2013r. zostały wprowadzone następujące procedury WSZJK:

- 1) Opis monitorowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, które będzie realizowane poprzez:
  - a) monitorowanie poszczególnych procesów ustanowionych w Księdze Jakości PWSZ w Elblągu (karty monitorowania i pomiarów),
  - b) ankietyzację,
  - c) ocenę jakości kształcenia dokonywaną przez Instytutowe Komisje ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.
- 2) Procedurę działania Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia i Instytutowych Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Według procedur WSZJK Komisja instytutowa odpowiada za realizację celów poprzez okresową ocenę jakości kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, w tym:

- a) zgodności profilu i kierunków kształcenia z misją i strategią uczelni,
- b) zasad rekrutacji na studia,
- c) zgodności zakładanych efektów kształcenia opisanych w programach kształcenia z efektami kształcenia dla wskazanego obszaru (lub obszarów) kształcenia opisanych w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego,
- d) zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy,
- e) prawidłowości stosowania punktacji ECTS,
- f) zasad oceniania studentów i słuchaczy,
- g) metod weryfikacji efektów kształcenia i sposobu ich stosowania,
- h) jakości procesu dyplomowania, w tym jakości prac dyplomowych,
- i) dostępności informacji na temat realizacji kształcenia,
- j) jakości kadry dydaktycznej,
- k) posiadanej infrastruktury dydaktycznej,
- l) wyników badań ankietowych dotyczących m.in.:
  - o kandydatach na studia,
  - studenckiej oceny nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne,
  - obsługi administracyjnej procesu dydaktycznego,
  - monitorowania karier absolwentów uczelni,
  - opinii pracodawców o zatrudnianych absolwentach uczelni,
  - opinii pracodawców dotyczących oczekiwań wobec absolwentów PWSZ w Elblągu,
  - organizacji i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych.

Uzupełnieniem i uszczegółowieniem w zakresie doskonalenia jakości kształcenia jest Procedura ankietyzacji, która, została przyjęta w październiku 2013r. (zarz. Rektora 25/2013). Procedura ta łączy podejmowane dotychczas w Uczelni działania na rzecz doskonalenia systemu jakości kształcenia, realizowane poprzez ankietyzację wśród studentów, absolwentów, pracowników Uczelni oraz pracodawców.

Wszystkie działania związane z funkcjonowaniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia wynikają z dokumentacji systemu zarządzania jakością, przyjętej w Uczelni.

W dniach 19-21 grudnia 2013 roku Instytutowa Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia dokonała oceny jakości dla kierunku pedagogika w zakresie przewidzianym w opisanych

procedurach. Wyniki tej oceny znalazły odzwierciedlenie w protokole i sprawozdaniu ze spotkania Uczelnianej komisji z dnia 26.05.2014. Zawarte tu zostały informacje na temat przeprowadzonych ocen jakości kształcenia oraz zalecenia do dalszej pracy:

- przeprowadzenie ankiety wśród studentów dotyczącej nakładu pracy w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów – termin realizacji rok akademicki 2014/2015
- przeanalizowanie trybu postępowania w zakresie udziału studentów w ankietyzacji, tak aby zwiększyć liczbę studentów uczestniczących w ankietyzacji – termin realizacji 31 grudnia 2014
- w zakresie wyników ankietyzacji: stworzenie aplikacji umożliwiającej bardziej elastyczną i dokładniejszą obróbkę wyników ankietyzacji
- udoskonalenie programu USOS-web i jego funkcjonalności oraz zastosowania wśród nauczycieli akademickich – konsultacja z koordynatorem ds. systemu USOS.

Pomimo zaleceń uczelnianej komisji, które jednak dotyczą przede wszystkim uaktywnienia osób biorących udział w procedurze ankietowania, należy podkreślić, że wzory ankiet ewaluacyjnych należy ocenić pozytywnie, ich punkty i forma pozwala na pełne poznanie opinii ewaluacyjnych studentów. Również ankiety hospitacyjne są sporządzone właściwie. Dla ankiet oraz arkuszy przewidziano też pytanie otwarte, pozwalające na pełne wypowiedzi studentów i osób hospitujących na tematy nieznajdujące się w pytaniach zamkniętych.

W dokumentacji są liczne protokoły zebrań prac uczelnianych i instytutowych komisji ds. jakości kształcenia od lutego 2013 do maja 2014 roku. Z protokołów wynika, że szczególną uwagę poświęcono opracowaniu procedur i sposobów weryfikacji efektów kształcenia. I tak przykładowo dnia 22.02.2013 analizie poddano dokumenty dotyczących jakości kształcenia oraz dotyczącą monitorowania jakości kształcenia, 28.02.2013 wprowadzono zasady prowadzenia hospitacji, 22.03.2013 przyjęto procedurę dyplomowania dla Instytutu Pedagogiczno-Językowego.

W dokumentacji WSZJK znajdują się liczne procedury operacjonalizacji systemu. Procedury oraz sposób i zakres ich monitorowania wprowadzono Zarządzeniem z dnia 28 lutego 2013. Przyjęto następujące procedury dotyczące zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia:

- obszerna procedura dyplomowania, w procedurze jest opis części ogólnej, a następnie wyboru tematu pracy i promotora, przygotowania pracy do obrony, zadania promotora, zadania recenzenta, opis egzaminu dyplomowego,
- procedura związana z wypisaniem ocen do indeksu elektronicznego / karty osiągnięć studenta – opis podstawy prawnej procedury, adresaci i cel procedury, opis procedury, zasady wprowadzenia ocen do USOS, obowiązki pracowników dziekanatu, obowiązki studentów,
- procedura hospitacji zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich, - adresaci, cel, osoby odpowiedzialne, zakres, opis,
- procedura oceny jakości kształcenia i zajęć dydaktycznych – podstawa prawna, adresaci, cel, osoby odpowiedzialne, opis,

Z merytorycznego punktu procedury nie budzą zastrzeżeń. Ich wprowadzenie jest dobrym przykładem operacjonalizacji zadań WSZJK.

Instytutowa Komisja ds. Jakości Kształcenia opracowuje roczne sprawozdania ze swojej działalności. Członkowie komisji przeszli szereg szkoleń z zakresu jakości kształcenia. W sprawozdaniu za rok 2012/2013 znajduje się:

- ocena zgodności kierunku studiów z misją i strategią
- ocena zasad rekrutacji
- ocena zgodności zakładanych efektów kształcenia z KRK i z potrzebami rynku pracy (komisja potwierdziła zgodność, jednak wskazała na poszukiwanie odpowiedzi na pytanie o małą liczbę przyjętych na kierunek pedagogika i w ramach rozmów społecznych z Urzędem Miejskim, MOPS-em, ODN-em opracowano nowe specjalności kształcenia)

- ocena prawidłowości stosowania punktów ECTS (analiza programu kształcenia wykazała pewne nieprawidłowości w przypisywaniu punktów ECTS i komisja zaleciła weryfikację programów w ramach niektórych przedmiotów)
- ocena zasad oceniania studentów i słuchaczy (zespół dokonał wybiórczej analizy prac częściowych i okresowych w kontekście zakładanych efektów kształcenia i nie stwierdził znaczących uchybień, w sytuacji drobnych niespójności zgłosił potrzebę modyfikacji programu kształcenia w zakresie stosowanych metod); w wyniku weryfikacji stwierdzono, że nie jest możliwe pełne zweryfikowanie zawartych sylabusach (dla I roku studiów 2012/2013) efektów i ich zgodności z KRK ponieważ brak informacji o charakterze przedłożonych prac (czy zaliczeniowe czy częściowe) stąd na posiedzeniu komisji 19.11.2013 został opracowany druk zobowiązujący wykładowców do określenia charakteru składanych prac
- ocena praktyk
- ocena jakości procesu dyplomowania, w tym jakości prac dyplomowych
- ocena jakości kadry dydaktycznej.

Raport należy ocenić jako kompletny i starannie przygotowany. Jest on istotnym punktem ewaluacji WSZJK.

Komisja prowadzi również ocenę zajęć dydaktycznych poprzez ankiety wśród studentów. W pytaniach zwracano uwagę na przygotowanie prowadzącego, umiejętności zainteresowania studentów, innowacyjność prowadzonych zajęć, komunikatywność prowadzącego, stosunek do studenta, sposób oceniania. W kontekście możliwości ewaluacyjnych przeglądano też poszczególne ankiety studentów. W części pytań ankietowych opracowywanych w formie tabel zbiorczych nie ma zastrzeżeń co do ich opracowania. Problem pojawia się w analizie pytań otwartych. Jest w nich wiele uwag dotyczących realizowanego materiału w zakresie poszczególnych przedmiotów. Między innymi wiele uwag krytycznych dotyczyło Metodyki muzyki. Oto przykłady takich wpisów: nieumiejętność przekazu informacji; monotonne zajęcia; materiał niedostosowany do klas I-III, nacisk na ćwiczenia, których nie wykorzysta się w nauczaniu klas 1-3, materiał niedostosowany.

Ankieta dla studentów pedagogiki II rok, semestr III 2013/2014 wskazała również w zakresie przedmiotu język obcy na dość niską ocenę 3,4 (5). Studenci wskazywali w opisie na: brak kompetencji w zakresie nauki j. angielskiego, złe traktowanie uczniów, nieumiejętność przekazu informacji, brak dostatecznych kompetencji, osoba nie powinna uczyć j. obcego – brak kompetencji. Z rozmów z władzami Instytutu wynika, że odbyła się rozmowa z zainteresowanym wykładowcą i uzyskał on czytelne wskazówki do zastosowania w pracy. Władze poinformowały również o tym iż wcześniej zdarzyło się im rozwiązać umowę o pracę z osobą notorycznie uzyskującą niskie oceny za swoją pracę dydaktyczną, która pomimo podejmowanych interwencji nie dokonała weryfikacji swoich postaw.

Przy czym należy wskazać, że wyniki ankiet nie są upowszechniane w sposób zbiorczy i nie ma informacji zwrotnej dla studentów co wynika z ich uwag. Brak jest w dokumentacji Instytutu konkretnych dotyczących rekomendacji w zakresie jakości prowadzonych zajęć. Władze Instytutu podkreślają tylko, że na spotkaniu z pracownikami wskazują na dominujące uwagi dotyczące prowadzenia zajęć sygnalizowane przez studentów w anonimowych ankietach i apelują o postulowane zmiany.

To jednak zdecydowanie zbyt słaba rekomendacja, która może nie uruchomić żadnych działań post ewaluacyjnych. Wskazaniem byłoby poprawienie tej formy rekomendacji i zaproponowanie konkretnych działań naprawczych.

2) W dokumentacji WSZJK istnieją liczne protokoły spotkań konsultacyjnych z członkami Rady Instytutu, z interesariuszami zewnętrznymi, z władzami Instytutu.

Praktyką stosowaną przez instytut jest także zapewnienie udziału podmiotów społeczno – gospodarczych w ewaluacji i doskonaleniu jakości kształcenia, przeprowadzane w formie pisemnych konsultacji oraz spotkań bezpośrednich, dokumentowanych protokołami. Między 22 września 2011 roku a 22 stycznia 2014 odbyło się szesnaście spotkań z przedstawicielami placówek oświatowych, władz samorządowych, instytucji pozarządowych, które

potwierdzone są protokołami spotkań z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi z podpisanymi listami obecności. Interesariusze byli powołani między innymi do oceny modułów specjalnościowych. Są wśród nich między innymi przedstawiciele szkół, przedszkoli, ośrodków wychowawczych, placówek pomocy społecznej i organizacji.

Z dokumentów przedstawionych przez Instytut wynika, że nad opracowaniem planów i programów kształcenia pracuje Rada Instytutu, w której skład wchodzi studenci, a ich udział przez pozostałych członków oceniany jest jako bardzo aktywny. Rada opiniuje plany i programy studiów, uchwała plany oraz programy kształcenia.

Przedstawiony do oceny WSZJK jest spójnym narzędziem pozwalającym dokonywać analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia. Dzięki wprowadzonym procedurom pozwala on na badanie zgodności programu kształcenia na kierunku Pedagogika i metod jego realizacji z założonymi efektami kształcenia.

Słabszą stroną dobrze funkcjonującego systemu jest upowszechnianie informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian w sposób uogólniający dla całej społeczności uczelnianej. Co prawda na spotkaniu z pracownikami potwierdzono ogólną znajomość WSZJK przez pracowników. Szczególnie dobrze oceniany jest system hospitacji i ankietowania przez studentów. Pracownicy są zaznajamiani z wynikami swoich ocen przez władze instytutu. Mogą też swoje oceny przeczytać w systemie USUS.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	działalność naukowa	działalność międzynarodowa	organizacja kształcenia
wiedza	+/-	X	x			X
umiejętności	+/-	X	X			X
kompetencje społeczne	+/-	x	X			X

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

-- nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1). W Instytucie Pedagogiczno-Językowym prowadzącym kierunek pedagogika funkcjonuje dobry, przejrzysty Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia. Jako bardzo dobre

posunięcie uważa się funkcjonowanie Instytutowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Zwraca uwagę dobra operacjonalizacja systemu poprzez rozbudowanie licznych procedur. Protokoły ewaluacyjne są przygotowane solidnie i rozbudowane.

2) W WSZJK włączono w odpowiedni sposób interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Komisja Instytutowa prowadzi konsultację z interesariuszami w postaci spotkań otwartych. Pracownicy, członkowie rady instytutu oprócz spotkań i konsultacji formalnych deklarowali szereg kontaktów nieformalnych wynikających z długoletniej współpracy z instytucjami edukacyjnymi i wychowawczymi.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	Znacząco	częściowo	niedostatecznie
koncepcja rozwoju kierunku		X			
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		
program studiów			X		
zasoby kadrowe		X			
infrastruktura dydaktyczna		X			
prowadzenie badań naukowych					
system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych

działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Kierunek „pedagogika” realizowany w PWSZ w Elblągu jest w zdecydowanej mierze prowadzony poprawnie i umożliwia studentom nabywanie niezbędnych efektów kształcenia do wykonywania pracy zawodowej.

Jako silną stroną kierunku należy wskazać:

- koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika jest dobrze wkomponowana w misję i strategię Uczelni i Jednostki
- jednostka prowadzi bardzo rozbudowaną współpracę z interesariuszami zewnętrznymi, którą skutkuje różnicowaniem i doskonaleniem oferty edukacyjnej
- kształcenie na kierunku poprawnie przyporządkowano do obszarów nauk humanistycznych i społecznych oraz opracowano prawidłowe efekty kształcenia dla profilu praktycznego (z wyłączeniem specjalności związanej z pedagogiką specjalną)
- jednostka posiada wysoce kompetentną kadrę naukowo-dydaktyczną
- jednostka posiada właściwą infrastrukturę
- wsparcie studentów w procesie kształcenia uznano za w pełni wystarczające
- na Uczelni i w Jednostce poprawnie działa WSZJK, który obejmuje w swoich procedurach oceniany kierunek

Jednocześnie na ocenianym kierunku dostrzeżono nieprawidłowości, które zadecydowały o obniżeniu kryterium 2 i 3 w niemiejszym raporcie. Są to:

- nieprawidłowości w procesie dyplomowania - z 15 ocenionych prac trzy zostały oceniane na ocenę niedostateczną. Dwie z nich zdaniem ZO nie mieszczą się w dyscyplinie pedagogika i nie powinny być przedmiotem obrony na tym kierunku. Trzecia z tych prac nie spełnia wymogów metodologicznych pracy dyplomowej oraz zawiera rażące błędy w korzystaniu z przypisów i materiałów źródłowych. Pomimo, że pozostała część prac oceniono pozytywnie w pięciu kolejnych przypadkach zauważono zawyżenie oceny przez promotora lub recenzenta.
- nieprawidłowości w sylwetce absolwenta i suplementach do dyplomu, jednostka w jednym przypadku wpisuje kwalifikacje, które student nie otrzymuje w innych przypadkach jako niepełne lub zbyt lakoniczne określono suplementy do dyplomu. Student studiując jako drugą specjalność logopedią ma prawo oczekiwać, że będzie to zaznaczone w suplementie dyplomu. Tak jednak nie jest. Część studentów na spotkaniu była przeświadczona, że po wyborze tej dodatkowej specjalności otrzymają oni dodatkowe kwalifikacje. Uczelnia takich kwalifikacji nie daje. Należy zatem przemyśleć programową konstrukcję tzw. specjalności dwu specjalnościowych.
- niespójność w przyjętych efektach kształcenia dla specjalności wczesna edukacja z oligofrenopedagogiką. Uczelnia nie posiada uprawnień do kształcenia na kierunku pedagogika specjalna, której to subdyscypliną jest oligofrenopedagogika. Sporządzone efekty kształcenia dla kierunku pedagogika nie są wystraszające dla realizacji programu kształcenia z zakresu oligofrenopedagogiki. W rozmowie ze studentami część z nich była przekonana, że otrzymują oni również kwalifikacje z pedagogiki specjalnej. Tak wynika też z sporządzonego opisu sylwetki absolwenta tej specjalności. Studenci tej specjalności nie otrzymują jednak zgodnie ze standardami kształcenia nauczycieli kwalifikacji do nauczania specjalnego. Z rozmów z władzami Jednostki wynika, że intencją władz była odpowiedź na zapotrzebowanie regionu przygotowania pedagogów do nauczania specjalnego i integracyjnego w szkołach masowych. Zgodnie z rozporządzeniem o standardach kształcenia

nauczycieli z dnia 17 stycznia 2012 roku oraz o możliwościach zatrudniania nauczycieli z 2009 roku w placówkach tego typu jako nauczyciel wspierający może pracować absolwent pedagogiki specjalnej o specjalności oligofrenopedagogika lub innej specjalności związanej z niepełnosprawnością dziecka. By sprostać tym zadaniom wskazuje się Jednostce na możliwość zwrócenia się do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego o nadanie uprawnień do kształcenia na kierunku „pedagogika specjalna”.

Po przeanalizowaniu odpowiedzi Uczelni na raport z wizytacji przesłanej pismem z dnia 18 września 2014 r. zachodzą przesłanki do podniesienia kryterium 2 i 3 na „w pełni”

2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	program studiów		X			